

Izdaja odbor za informiranje in kulturno dejavnost
Železarne Ravne

Ureja uredniški odbor
Jože Delalut, Alojz Janežič,
Marjan Kolar, Franciška
Korošec, Ivanka Prislan,
Jože Sater

Odgovorni urednik:
Marjan Kolar

Telefon 86 031, int. 304

Tiska CGP Mariborski tisk
Maribor

Glasilo je po 7. točki prvega odstavka 38. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS, št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

Nič, kar je pomembno za delavca, ne sme mimo sindikata

S tem geslom je bila prežeta celotna sindikalna aktivnost v preteklem obdobju. Geslo, ki neprestano opozarja, spodbuja in zahteva nenehno prisotnost med dogajanjem, ki na kakršen koli način vplivajo na razpoloženje, delovno pripravljenost in sposobnost naših ljudi.

Zasedanje volilne konference osnovnih organizacij sindikata železarne Ravne, ki je bilo 22. marca 1975, je v polni meri opravičilo uporabo prej omenjenega gesla za delovni naslov zasedanja. Intenzivne in skrbne priprave na to zasedanje, pravočasna razglabljanja o vsebini, delegatski način izbiranja bodočih sindikalnih vodstev, predvsem pa skrbno pripravljena poročila o delu in prihodnjih nalogah so že pred zasedanjem dala slutiti, da je preteklo obdobje pomenilo popolnejše uveljavljanje sindikalnega dela.

Delegati, ki so spremljali in tvorno sodelovali na zasedanju, so bili izvoljeni na delovnih skupinah. Kljub temu da je bilo zasedanje na prosto soboto, se je od 158 povabljenih delegatov zasedanja udeležilo 109 delegatov in 27 povabljenih gostov.

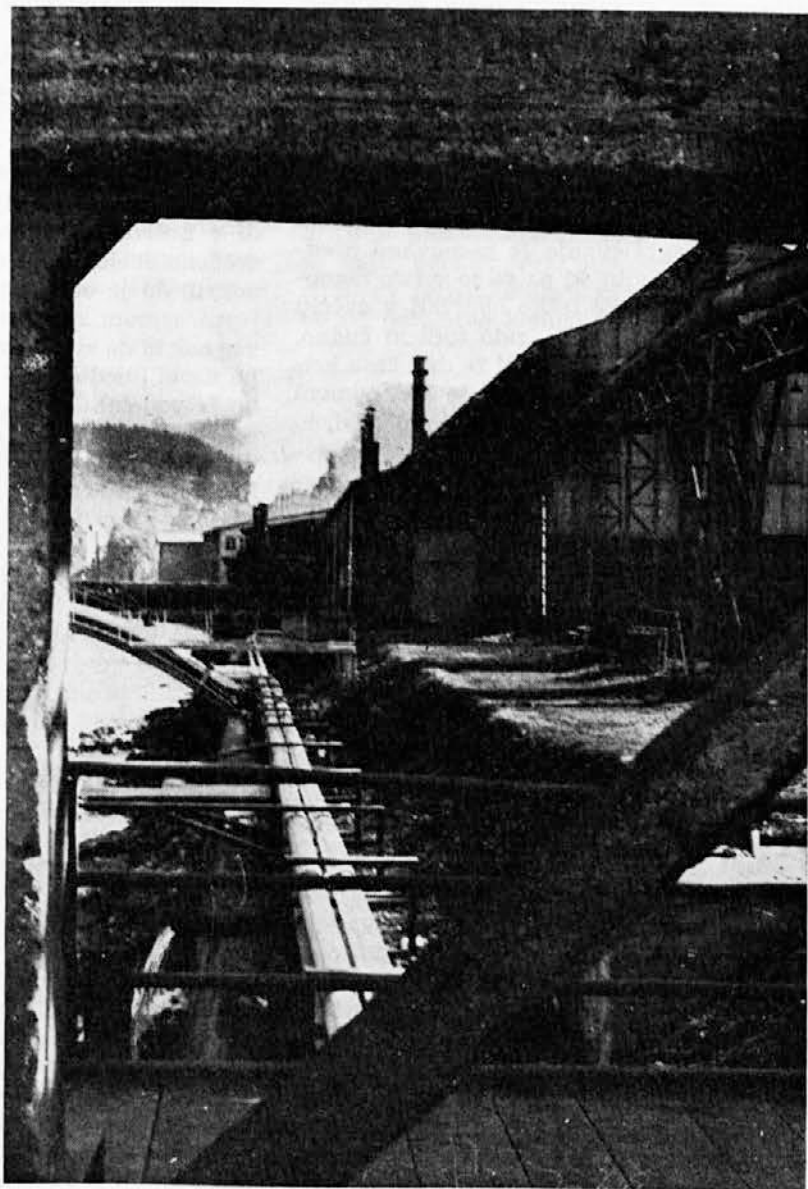
Pred uvodnim referatom, ki ga je prebral predsednik konference sindikata tov. Tone Polanc, so trije učenci OŠ Prežihov Voranc iz podružničnega oddelka na Strojni zaželeli sindikalnim organizacijam železarne uspešno delo naprej in se obenem zahvalili za vso pomoč, ki so jo dobivali od sveta sindikata.

Tone Polanc je v uvodnih besedah načel nekatera odprta vprašanja, ki v sedanjem družbenem trenutku ne morejo ostati nerešena. Organiziranost naše delovne organizacije ne ustreza več, ker v tako veliki TOZD ne moremo doseči zadostne neposrednosti pri odločanju. Zmotne so zahteve tistih, ki zahtevajo najprej popolno obdelavo sedanjih TOZD in šele zatem oblikovanje neposrednejše organiziranosti. De-

lavci morajo biti tisti, ki bodo v najkrajšem času odločili, kako bodo organizirani. Njihova dolžnost, naloga in pravica je, da odločajo o rezultatih svojega dela, kar pa jim bo nedvomno omogočeno šele v boljši organiziranosti. Nekatere osebne tendence, ki pri snovanjih novih TOZD izhajajo iz začrtanih usmeritev, ki jih narekuje ustava, pa bo treba pravočasno onemogočiti. Osebna afirmacija, ki bi na račun jasno začrtanih poti škodovala skupnim interesom delavcev v TOZD, DSSS in podjetju

kot celoti, ne sme rušiti notranje enotnosti iz načela solidarnosti z upoštevanjem ekonomskih odnosov.

Skladno z organizacijskimi preoblikovanji moramo razvijati in v čim večji meri tudi razviti občutek soodgovornosti vseh za smotrna vlaganja v proizvodne naprave in objekte naših skupnih potreb (razširjena reprodukcija). Razvojni program temeljne organizacije združenega dela, programi samoupravnih interesnih in krajevnih skupnosti morajo dobiti neposredno privolitev delavcev po delegatskih načelih. Uveljavljanje samoupravljanja, ki z delegatskim načinom omogoča pristnejše izražanje volje delavcev, še vedno ni toliko prepričljivo, da bi lahko bili zadovoljni. Nemalokrat se obnašamo po starem in pomembne odločitve sprejemamo po hitrem

Pogled z mostu

IZ VSEBINE

Ne samo en teden — Kaj gradimo v železarni — Odsotnosti z dela — Naš dom — Proizvodnja slovenskih železarn v februarju — Sestankovanju na rob — Iz naših TOZD — Kulturna kronika — Kulturni petki — Športne vesti — Franjo Mahorčič. Priloga: Mladi fužinar

postopku. Pri tem zanemarjamo poslanstvo delegatov. Le-ti so dostikrat prepuščeni vlogi odbornika — poslanca.

Delegat smo evidentirali, kandidirali in izvolili v prepričanju, da imajo določena spoznanja, vendar smo vedeli, da je to premalo. Delegatom v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti in v temeljnih delegacijah še do danes nismo ponudili primerne oblike družbeno ekonomskega izobraževanja. To pa bomo morali storiti čimprej, če bomo hoteli na čim boljši način določati o naših skupnih zadevah.

Plan kadrov, ki je ozko povezan z različnimi oblikami strokovnega izobraževanja, ne vključuje pa širšega družbenega izobraževanja, je nepopoln in zato primeren za dopolnitev. Težko se je odločati o lastnem prispevanju za nekaj, za kar nismo dojeli, da je potrebno zaradi nas, zaradi naših potreb v okolju, v katerem živimo, da je to nazadnje tudi naša dolžnost in obveznost. Če bomo prepričani, da je krajevni samopriskpevek potreben, potem ne sme biti bojazni, da odločanje o njem ne bo uspelo. Smo ena izmed redkih občin v Sloveniji, ki ga še nimamo, obenem pa imamo še toliko nerešenih problemov, da odločitev ZA ne bo dvomljiva. Namensko trošenje sredstev bo moralo prenašati naš nadzor drugače kot pa trošenje sredstev komunalnega sklada, ki se v veliki meri oblikujejo iz naših materialnih stroškov. Politična opredeljenost in samoupravno sprejeta stanovaljska izgradnja 100 družbenih stanovanj letno je zaradi slabših rezultatov gospodarjenja v letu 1974 vprašljiva. Kolikor ne bomo v letu 1975 dosegli boljših rezultatov poslovanja, bomo morali revidirati program stanovanjske izgradnje.

Novi sistem nagrajevanja, ki se od dosedanjega razlikuje po tem, da temelji na pomembnosti, strokovnosti in urejenosti delovnega mesta, bomo kmalu uveljavili. Sedanje nagrajevanje je zasnovano predvsem na opravi, ki pa ga je spričo raznolikosti tehnologije težko obdržati v načelu nagrajevanja po delu, zato tudi ni čudno, da je sedanji pravilnik bil že dalj časa kritiziran. Novi sistem sam še ne pomeni splošnega povišanja OD, ker je to odvisno predvsem od naših proizvodnih prizadevanj, pač pa bo urejeval pravičnejša razmerja in vzdrževal red pri odmerjanju osebnih prejemkov. Zavedati pa se moramo, da bomo morali določila sporazuma, ki jih bomo sprejeli, vsi upoštevati in jih tudi kvalitetno negovati v praksi.

Predsednik je spregovoril tudi o odnosih s sosednjo Avstrijo. Neizpolnjevanje določil državne pogodbe, ki je bila podpisana 15. maja 1955, zaostruje in kviri dobre sosedske odnose. Nenehno zadrževanje odpadniških tolpa, ki dobivajo neprikrito podporo avstrijske vlade, šovinistično delovanje, ki je prepleteno z nacističnim programom Heimatdiensta, neizpolnjevanje 7. člena državne pogodbe, nekaznovana skrunjenja spomenikov padlih partizanov na Koroškem odkrito kažejo podporo legalnemu fašističnemu delovanju v Avstriji. Vse to žali pridobitve naše revolucije, ki je prav z zadnjo borbo v drugi svetovni vojni na Poljani dokončno pognala naciste in njihove pajdaše iz osvobodene Jugoslavije. Zaradi ekscesov, ki so naperjeni proti naši socialistični in samoupravni Jugoslaviji,

zaradi raznarodovanja naših manjšin na Koroškem in Gradiščanskem je bila zasedanja sindikalne konference poslana brzojavka zveznemu sekretariatu za zunanje zadeve z naslednjo vsebino:

Ravenski jeklarji, člani organizacije združenega dela z več kot 350-letno tradicijo proizvodnje in predelave jekla smo se danes, 22. marca 1975, zbrali na sindikalni volilni konferenci. Delegati 4400-članskega kolektiva zahtevamo, da jugoslovanska vlada še naprej neumorno zahteva rešitev manjšinskih vprašanj na avstrijskem Koroškem in Gradiščanskem, kakor tudi večjo odgovornost Avstrije za dobre sosedske odnose, ki postajajo zaradi neizpolnjevanja državne pogodbe z dne 15. maja 1955 vse bolj hladni. Neposredna bližina avstrijske Koroške pa nas, ravenske jeklarje, zavezuje, da bomo občutljivi na ravnanje in obnašanje reakcionarnih sil v Avstriji in da bomo obenem budno spremljali položaj naših manjšin.

Ravenski jeklarji

O težavnostih in nalogah v proizvodnji, ki jih bomo morali premagovati in reševati, je spregovoril glavni direktor **Franc Fale**. Težave, v katerih se nahaja svetovno gospodarstvo, tudi pri nas pušča posledice: do nedavna visoka konjunktura izdelkov kovinske industrije upada, povečuje se inflacija, zmanjšuje se plačilna sposobnost v gospodarstvu, s čimer nastopajo težave pri oskrbi z reprodukcijskim materialom in surovinami. Vse to nas zavezuje, da bomo z akcijskimi programi spodbudili varčevanje z vsemi materiali in energijo in da bomo zmanjševali prevelike zaloge. Težave niso nepremostljive, če se bomo za njihovo razreševanje zavzemali vsi. Dobro delo bi bilo tudi naš najlepši prispevek k veliki proslavi 30. obletnice osvoboditve, ki bo 17. maja na Poljani in ji moramo tudi v naši delovni skupnosti dati posebno svečano obeležje. Direktor je na koncu poudaril, da je občinski referendum za krajevni samopriskpevek velikega pomena za vse nas in da si moramo vsi prizadevati, da bo uspel (medtem ko boste to prebirali, se bo že vedelo).

Generalni direktor ZP SŽ **Gregor Klančnik** je uvodoma dejal, da je naša sestavljena organizacija v dosedanjih petih letih obstoja upravičila svoj nastanek, saj danes pomeni velik člen v slovenskem pa tudi v jugoslovanskem gospodarstvu. V letu 1974 smo v ZP proizvedli 770.000 ton surovega jekla ali za 10 odst. več kot v letu 1973, zato je tudi realno pričakovati, da bomo v letošnjem letu naredili 800.000 ton surovega jekla oziroma da bomo naša nadaljnja prizadevanja usmerili v plan 1.000.000 ton jekla v enem letu, pri tem pa naj bi ravenska jeklarna dala tržišču 250.000 ton specialnega jekla, za kar pa bodo potrebna še nekatera investicijska vlaganja v topilniške in predelovalne agregate.

Franjo Krivec je spregovoril o velikih potencialnih možnostih prihrankov, ki jih nudi aktiviranje umskih sposobnosti naših delavcev. Namesto da posegamo po zunanjih, običajno dragih zahodnih licencah, moramo z več posluha spodbujati našega delavca k razmišljanju, kako bi delovni postopek skrajšali, poenostavili, kako bi ga pocenili. Letošnje leto inovacij in za-

ščite industrijske lastnine bo tudi v naši družbi pomenilo osvežitev na tem področju, saj je v pripravi nov zakon o patentih in tehničnih izboljšavah, ki bo napravil red na tem področju. V ZP SŽ je v snovanju samoupravni sporazum za to vrsto umskih dognanj, ki bo v naši sestavljeni organizaciji omogočil enotno politiko nagrajevanja na tak način ugotovljenih prihrankov. Sporazum bomo sprejemali v maju. Jasno pa je, da nam noben zakon in nikakršen sporazum ne bo pomagal, če ne bomo z lastnim, zavestnim pristopom prebudili naše ustvarjalnosti oziroma, če ne bomo v vseh delavcih vzbudili potrebe, da morajo biti delovna sredstva, ki so njihova last, čim boljše izkoriščena, kar pomeni, da moramo o svojem delu nenehno razmišljati.

Ker je čas neprecenljiva dragocenost, bi morali tudi na raznih sestankih in zasedanjih o njem več razmišljati, je v svoji razpravi poudaril **Ivan Dežman**. Pri tem je opozoril, da so predlagatelji posameznih rešitev predvsem zaradi zapletenosti materialov tisti, ki za čas nimajo pravega posluha. Če je dnevni red sestanka malo obsežnejši, za temeljito in tehtno razpravo primanjkuje časa, zato so tudi odločitve dostikrat enostranske.

Sindikalna organizacija ima vodilno vlogo pri izbiri, evidentiranju in kandidiranju kadrov v organe našega samoupravljanja. Nova organiziranost podjetja, ki je v načrtovanju, bo na področju samouprave zahtevala obsežne in kvalitetne priprave, s katerimi je treba pričeti takoj, da ne bomo zaradi naglice manj uspešni, kot bi sicer lahko bili.

Matevž Osojnik je poročal o delu blagajne vzajemne pomoči (BVP) in o spremembah, ki so nujno potrebne zato, da bo okoli 950 članov BVP zadovoljnejših. Predlagal je spremembo pravil o poslovanju BVP, tako da bi v bodoče bila najnižja članarina 20 din mesečno (do sedaj 10 din). Najvišje posojilo pa bi naj bilo 750 do 1000 din (do sedaj 500 din), s tem da bi odplačilni rok ostal nespremenjen, to je 5 mesecev. Predlagal je tudi, da je zaradi profesionalizacije blagajniških poslov treba ukiniti 2 odst. obresti za posojila.

Blagajna vzajemne pomoči je samo v letu 1974 izplačala 430.078 din posojil oziroma imela 913.988 din prometa. Že to pove, da je opravičila svoj obstoj. Sprememba v pogostnosti uradovanja (vsak torek od 10. do 13. ure) je ugodno vplivala na članstvo, kakor tudi na ažurnost in kvaliteto poslovanja.

Delegat **Danijel Kret** je s svojo razpravo opozoril na naloge organizacije ZSM na področju samozaščite, ki pa ni samo naloga mladih, ampak slehernega člana naše družbene skupnosti. Mladi delavci se zavzemajo za nenehno budnost, ki bo preprečevala sleherni namero vnašanja nemira in prebujanja nezaupanja do naše socialistične stvarnosti. Vsi skupaj moramo skrbeti za poosebljanje take varnostne kulture, ki bo slehernega izmed nas angažirala do mere stalne pripravljenosti upreti se vsemu, kar ni lastno naši socialistični skupnosti.

Družbena samozaščita, to je naša lastna varnost, je naša samoupravna dolžnost. Predsednik odbora za SLO **Boris Florjan**

čič je nadaljeval z mislimi tov. Kreta in poudaril, da je varnost v podjetju odvisna od nas vseh, zato moramo biti pozorni do gibanja in obnašanja tistih, ki niso člani naše delovne skupnosti.

Drago Vrstovšek je načel zelo pereče vprašanje stanovanjskih problemov mladih družin. Zavedajoč se splošne stanovanjske stiske, je vseeno opozoril, da so stanovanjske razmere mladih, ki so si oblikovali družino, specifične, saj povzročajo nenormalne pogoje življenja v stanovanjih staršev ali pa v samskem domu, ki še samcem ne nudi veljavnih normativov. Opozoril je tudi, da v stanovanjskih komisijah ni mladih in da bo treba to pomanjkljivost odpraviti. Nenehna stanovanjska gradnja družbenih stanovanj, ki jo usmerja podjetje le v krajevni skupnosti Ravne, bo morala prekoračiti krajevne meje, saj ne bi bilo prav nič narobe, če bi železarna imela svoja stanovanja tudi v Prevaljah, Dravogradu, Mežici ipd.

Ker je uspešno delo sindikata v veliki meri odvisno od dobre organiziranosti, je **Milan Božinovski** načel sicer že obravnavano, vendar še vedno nerešeno vprašanje uspešnega dela sindikata v sistemu štirih izmen. Otežkočeno je obveščanje, še težje pa je v nekaterih nujnih primerih zagotoviti sklepčnost. Opozoril je tudi na neenakovredno vrednotenje dela tistih, ki delajo v štirih izmenah, saj v primeru, če od OD odštejejo dodatke za nedeljsko, nočno in popoldansko delo, zaslužijo premalo v primerjavi s tistimi, ki teh dodatkov nimajo. O pojavih nediscipline, ki je oblikovana v pogostih neopravičenih izostankih predvsem mladih delavcev, pa je menil, da je treba vzroke iskati tudi v pogojih dela četrte izmene, ker morajo mladi, ki so željni družabnega življenja, ob sobotah in nedeljah na delo.

Franč Pori je s konkretnimi primeri ponazoril, kako se obnašamo do naše družbene prehrane in kakšni so problemi, ki jih bomo morali rešiti, da bo naša malica še boljša, kot je. Kljub temu da topel ali mrzel obrok v železarni uživa povprečno mesečno 3100 sodelavcev (in v TRO ca. 300), je treba obrok približati tudi drugim, predvsem tistim, ki takega, kakršen je, iz zdravstvenih razlogov ne smejo uživati. Ti bodo morali dobiti bon v vrednosti bloka, s katerim jim bo omogočeno uživati zdravju primerno malico. To tehnično sicer ne predstavlja velike ovire, ne smemo pa pozabiti, da prostorske kapacitete sedanjih razdeljevalnic in jedilnic ne dopuščajo prevelikega optimizma v tej smeri, zato je nujno, da takoj pristopimo k izgradnji nove, sodobne jedilnice na že za to predvideni lokaciji, je poudaril Pori. Z uvedbo mineralne vode je bil v podjetju narejen velik korak naprej in danes lahko že z gotovostjo trdimo, da so tudi tisti, ki so z bojznijo in skepto sprejeli ta ukrep, prepričani v upravičenost te bonitete. Podatek, da v poletnih mesecih naši delavci spijejo 30.000 do 35.000 litrov mineralne vode na mesec in da zaradi tega še ni bilo ugotovljenih škodljivih posledic, to trditev nedvoumno podkrepljuje.

Kljub temu da je bilo na področju prehrane že veliko storjenega, da je dosežena primerna kvaliteta obrokov, pa bo treba

še veliko storiti, zato bi tudi bilo nujno potrebno to področje z zasedbo delovnega mesta tudi primerno strokovno obogatiti.

Uveljavljanje skrajšane delovne dobe je in mora biti posledica slabih pogojev dela in ne naziva delovnega mesta, je v svojem prispevku jasno poudaril **Ivan Žunko**. Preskromna vlaganja v izboljšanje pogojev dela ne smejo povzročati nepravilnosti in neenakopravnosti med tistimi, ki v takih pogojih delajo. Zavedati se je treba, da je porast produktivnosti v težkih delovnih pogojih nerealno zahtevati. V prihodnje ne bomo smeli štediti denarja za naprave, ki bodo omogočale boljše, bolj zdravo delovno okolje, pri čemer je prav topilnica I najakutnejša.

Zelo preudarno in s konkretnimi podatki okrepjeno razpravo je pripravila **Sonja Slemnik**. Ko je govorila o problemih zaposlenih žensk, je dejala, da malokdo upošteva, da mora žena — mati v štiričlanski družini za urejene potrebe opraviti tudi 40 ur domačega dela, ki ga le malokdo registrira in se tudi v pokojninsko dobo ne šteje. Vsakdo ima svoje probleme, vendar pa je nekaj tudi skupnih, takih, ki jih je mogoče spraviti na skupni imenovalce in so lastni skoraj vsem tisoč zaposlenim ženskam v naši delovni skupnosti: problem otroškega varstva, problem otroške ordinacije v Koroškem zdravstvenem domu, problem cenejše celodnevne prehrane, problem osnovnega šolstva z dvoizmenskim poukom, problem pokojninske dobe, ki je glede na obremenjenost v družini predolga.

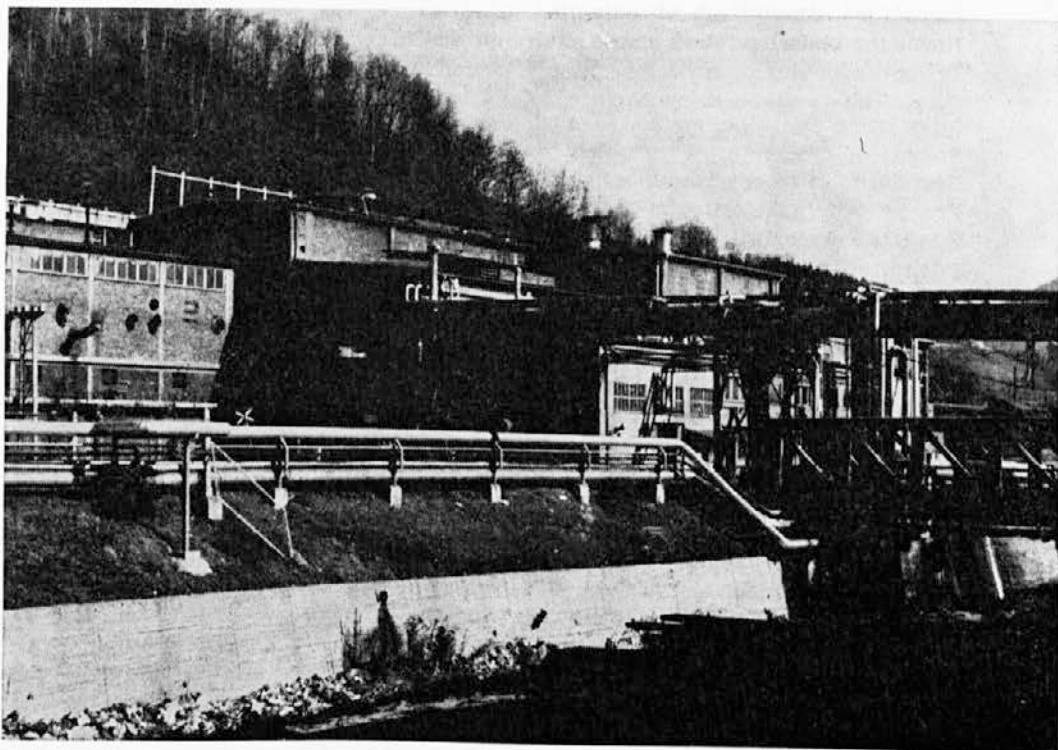
Možnosti organiziranega in vzgojnega varstva otrok so trenutno sicer zadovoljive, potrebno pa bi bilo uvesti plačevanje prispevka na podlagi dejanskega varstva, saj ne more biti vseeno ali je otrok v vrtcu od 6. do 14. ure ali od 8. do 12. ure. Prav bi bilo, da bi matere lahko plačale prispevek tam, kjer imajo otroka v varstvu, in to več dni v mesecu; sedanji način ni najbolj prikladen.

Ordiniranje v otroškem dispanzerju našega zdravstvenega doma pomeni slab zgled urejenega zdravstvenega varstva. Popoldansko delo v tem dispanzerju se mora urediti, kajti kljub temu da imajo starši pravico do izostanka z dela s pravico do 90 % nadomestila, pomeni to negodovanje in gospodarsko škodo. Precejšnjo razbremenitev zaposlenih žensk bi pomenila tudi vzornejša in cenejša oskrba s celodnevno prehrano ali predvsem kosilom, na kar bi veljalo misliti pri izgradnji nove jedilnice.

Razmišljamo in pripravljamo se na celodnevno šolo, v razpisih za krajevne samoprispevke pa najdemo kup drugih stvari, ki bi jih morali prvenstveno rešiti. Kdaj bomo lahko pričeli z gradnjo šole na Javorniku, če bomo le 20 % od zbranih sredstev z 1,5 % samoprispevkom usmerili v šolske objekte. Uvedba celodnevne šole na Ravnah po sedanjih kalkulacijah predvideva 33.000.000 din investicij!

Malokatera ženska na delovnem mestu, kakršna so naša v železarni, doseže polno pokojninsko dobo. V letih 1971—1974 je bilo v železarni skupno upokojenih 29 žensk, od tega 19 invalidsko in le 10 starostno. Mar to ni zastrašujoč podatek? Sindikat bi se moral vključiti v postopek skrajševanja delovne dobe za ženske.

Milojko Milinkovič je povedal, da je v železarni precej socialnih problemov, ki pa niso v zadostni meri strokovno zasledovani. Komisija, ki se je z njimi ubadala, najbrž ni bila najuspešnejša. Priporočila odborov sindikalnih podružnic so bila dostikrat odločilna pri odmerjanju pomoči socialno prizadetim delavcem, pri čemer pa je bila višina pomoči odvisna od ustaljenih kriterijev. Pomoči zaradi daljših bolezenskih izostankov so bile odvisne od višine izgubljenega OD in številčnosti družine prizadetega delavca, medtem ko so bile pomoči pri delnem pokrivanju stroškov zdravilišnega zdravljenja odvisne od odločitve komisije o višini partici-

Ob Meži

pacije od KZZSZ. Tudi brezplačno letovanje je bilo v pristojnosti te komisije, ki pa je imela otežkočeno delo, ker je to letovanje poleg socialno in zdravstveno šibkih obsegalo tudi upokojene v preteklem letu in zaslužne delavce.

Za uspešnejše delo v bodoče je predlagal uvedbo socialne kartoteke s tekočim zasledovanjem socialnih razmer družin naših delavcev, ločeno obravnavanje brezplačnega letovanja, pri čemer naj bi socialno ogrožene družine v celoti letovale brezplačno, in večjo oziroma takojšnjo povezanost s TRO, ki je do sedaj na tem področju ni bilo.

O aktivnejšem vključevanju delavcev v rekreativne dejavnosti in o rekreaciji nasploh je govoril inž. **Matej Smrtnik**. Poudaril je, da aktivna rekreacija dobiva vse pomembnejše mesto na vseh ravneh družbenega življenja in je za vzdrževanje fizične moči slehernega delovnega človeka nujno potrebna. Zaradi raznolikosti aktivnosti jo je tudi mogoče prilagoditi vsem strukturam. Delo poverjenikov za šport in rekreacijo v OOS mora biti v novi organiziranosti sindikata v železarni uspešnejše, kot je bilo v preteklosti, saj bo gotovo možno zagotoviti večjo zainteresiranost. Vsi delavci so sposobni, da se po lastnem interesu opredelijo ali za izlete, pohode v naravo, TRIM aktivnost, rekreacijo v športnih objektih ali za tekmovanja. Vzpodbujati, organizirati — in uspeh bo tu! Že na občnih zborih OOS je bilo povedano precej pikrih pripomb na organiziran prevoz delavcev na delo in z dela. Tokrat je na ta problem opozoril **Franc Pudgar**, ki je menil, da bomo morali s konkretnim posegom okoli 1700 sodelavcem zagotoviti boljše pogoje prihoda na delo in povratka domov.

Ivan Piko je z vprašanji vodilnim delavcem oziroma z njihovimi odgovori razbistril nekatere nejasnosti, obenem pa podprl zamisel, da naj bi v bodoče brezplačno letovali tudi nekateri prizadevni delavci, ki delajo v težkih pogojih, in pa najpožrtvovalnejši krvodajalci.

Adi Cigler je spregovoril o samoupravnih odnosih v preteklosti in njihovem urejanju in dopolnjevanju v prihodnosti. Napredek pri tem je očiten, saj smo se precej dogovarjali in sporazumevali na novi samoupravni podlagi. Nadaljnja izboljšava je pogojena s konkretnim izobraževanjem, ki bo moralo biti programirano tudi zaradi preoblikovanja naše notranje organiziranosti, s katerim bomo konkretno izvedli ustavne zahteve.

Franc Kobentar — predsednik koordinacijskega odbora sindikata pri ZP SZ je dejal, da dobiva sodelovanje političnih organizacij v okviru sestavljene organizacije vse večje razsežnosti in konkretnije oblike. Skupni dogovori, ki so predhodnica samoupravnemu sporazumevanju, nas še trdneje povezujejo.

Rajko Orešnik — predsednik republiškega odbora sindikata kovinarjev, je poudaril, da obsežno delo v preteklosti in kup zadanih nalog za naprej v skrbno pripravljenih materialih in na samem zasedanju kažejo na pravilnost sklepanj in sprejem obveznosti sindikatov na republiškem in zveznem kongresu.

Po končani razpravi je bila osvojena predlagana razdelitev namenskih sredstev iz sklada skupne porabe v višini 750.000 din, in sredstva zbrana iz članarine, katere del — ca. 122.000 din ostane svetu sindikata.

Predvidevamo, da bomo na podlagi veljavnih dogovorov o delitvi članarine (0,6 odstotka od neto OD $\times 4450 \times 12 = 1.201.500,00$ din, 50 % = 605.575 din, odvedemo občini, republik in zveznim organom sindikata, 50 % to je 605.500 din pa ostane v železarni. Ta preostali del pa se deli:

80 %, to je 484.400 din so sredstva OOS, 20 %, to je 121.100 din pa so sredstva sveta sindikata) pridobili okoli 121.000 din iz tega naslova.

Neuresničeni sklepi, neuveljavljena stališča, ki so zapisana v poročilih, odprta vprašanja v referatu predsednika in na podlagi razprave oblikovane zahteve predstavljajo splet bodočih nalog sindikalnih organizacij železarne. Njihova oblikovna dodelava bo posredovana vsem OOS, ki bodo morale uresničevati skupne zamisli. Naloga ni lahka, če jo mora reševati en sam, razčlenjena in posredovana vsem, pa bo hitro razrešena. To nam bo dalo moči, da se bomo lotili še težjih in odgovornejših nalog. Rešitve so odvisne od nas vseh, je v sklepih besedi izrazil stari in novi predsednik sveta sindikata Tone Polanc, ki bo naslednja 4 leta usmerjal delo OOS in od njih sprejemal naloge in zadolžitve.

V svet konference osnovnih organizacij sindikata so bili izvoljeni in potrjeni:

Danilo Burjak, KV, strugar, Ivan Dežman II, SS, sekretar del. samopr., Jože Dornik, SS, vodja službe, Alojz Ferk, VK, delovodja, Anton Golobinek, VK, delovodja, Jurij Glavica, SS, referent, Alojz Klančnik, SS, delovodja, Mirko Kranjc, SS, delovodja, Jože Lapuh, OŠ, predelavec, Ferdo Paradiž, PK, brusilec, Anton Polanc, VK, tehnik, Albert Potočnik, VSS, planer, Franc Pudgar, VK, delovodja, Ivan Pudgar, SS, delovodja, Olga Radovič, VSS, komercialist, Franc Ratej, VK, delovodja, Sonja Slemnik, VSS, referent, Dušan Stojčič, KV, delovodja, Franc Štimnikar, KV, tehnolog, Ivan Tratnik, PK, strojnik, inž. Dušan Vodeb, VS, energetik.

V nadzorni odbor pa:

Vinko Javornik, NK, rezkalec, Anton Kolmančič, VK, delovodja, Ivan Kugovnik, KV, vodja za ek. anal., Anton Maklin, SS, vodja obrač., Ivanka Prislan, SS, sekr. del. samopr.

Lojze Janežič

IZREKI

Vojne delajo, povzročajo in začenejajo samo določena ekonomska nasprotja, vodo pa jih svinje, ki se hočejo z njimi okoristiti.

Hemingway

Kadar se resnica pokopava, kadar se ji ne dopušča, da bi kot bilka prodrila na površino, ne miruje: takrat zbere svojo moč in se prebije z eksplozivno silo.

Zola

Pravica in dolžnost sta kot palmi, ki ne dasta plodu, če nista druga zraven druge.

Lamennais

Če bi se dala človeška ošabnost telesno upodobiti, bi bilo človeštvo pod njo pokopano kot mravljišče pod Mont Blancom.

Hauptmann

Iz sklada skupne porabe

Izobraževanje sindikalnih kadrov	30.000 din
Posvetovanja in seje (potni stroški in dnevnice)	10.000 din
Naročnine (Del. enotnost, Delo, Večer, Ur. list)	5.000 din
Socialne pomoči ob daljši bolezni	15.000 din
Praznične obdaritve v bolnicah (3 $\times$ letno)	15.000 din
Pomoči pri zdraviliščnih zdravljenjih	50.000 din
Novoletna obdaritev otrok slabše situiranih družin	40.000 din
Prispevek za skupno obdaritev otrok v občini za Dedka Mraza	50.000 din
Pomoči ob posebnih primerih (smrtni primeri v družini, težka obolenja, velike gmotne izgube)	15.000 din
Pomoči ob elementarnih nesrečah	15.000 din
Brezplačno letovanje socialno šibkih družin	80.000 din
Praznovanje in obdaritev za Dan žena	60.000 din
Šport in rekreacija	200.000 din
Izletništvo	120.000 din
Krvodajalska akcija	15.000 din
Pomoči raznim organizacijam, društvom in sekcijam	30.000 din
Skupaj:	750.000 din

Od zbrane članarine

Pokroviteljstvo nad oddelki OŠ na Strojni	15.000 din
Prispevki in pomoči raznim humanitarnim organizacijam in zavodom	20.000 din
Potni stroški in dnevnice	10.000 din
Honorarji in nagrade s prispevki	25.000 din
Ekскурzija prizadevnih sindikalnih delavcev	16.000 din
Stroški občnega zbora in konference	10.000 din
Članarina pri KO sindikata pri ZPSZ	10.000 din
Srečanja v okviru ZPSZ	6.000 din
Administrativno poslovanje	10.000 din
Skupaj:	122.000 din

Dediščina pomladi

9. Delavski svet SZ sprejema predloženi program dela OOS SZ, ki naj bo izhodišče za izdelavo zbirnega programa vseh kolegijskih strokovnih organov SZ. Ta program bi moral vsebovati konkretizacijo nalog posameznih služb in delavcev OSS SZ, iz česar mora biti vidna kvantitativna sprememba zaradi povečanja števila zaposlenih.

10. Delavski svet SZ potrjuje okvirni program dela in sprejema predlog proračuna OSS SZ za leto 1975 v predloženi obliki, s tem da se za 1. polletje 1975 lahko odobri akontacija v višini 75% proračuna iz leta 1974. Odločitev o konkretni višini trošenja sredstev za drugo polletje 1975 se prenaša na upravni svet SZ, ki bo skladno s konkretnimi programi dela odločal o končni višini proračuna v okviru predloga.

11. Delavski svet SZ sprejema nespremenjen predlog samoupravnega sporazuma o uveljavitvi sindikalne liste v SZ. Glede jubilejskih nagrad delavski svet ugotavlja, da so to nagrade za zvestobo SOZD SZ.

12. Na republiških sindikatih je treba sprožiti postopek za spremembo obstoječe sindikalne liste v letu 1976 glede regresa za letni dopust, tako da bodo ti ne glede na strukturo zaposlenih za vse delavce in družinske člane enaki.

13. Delavski svet na predlog upravnega sveta SZ sprejema predlog samoupravnega sporazuma o poslovnem sodelovanju pri prometu z železnimi odpadki, s tem:

— da samoupravni sporazum velja od 1. januarja 1975 dalje,

— da se v letu 1974 pogodbeno zbrana sredstva za financiranje mehanizacije za pripravo vložka vložijo v skupen sklad po 6. členu sporazuma.

14. Delavski svet SZ pooblašča generalnega direktorja Gregorja Klančnika, da v imenu SOZD SZ podpiše sporazum.

15. US SZ in delavski svet SZ začneta postopek za spremembo in dopolnitve veljav-

nega samoupravnega sporazuma o združevanju OZD v Slovenske železarne Ljubljana zaradi uskladitve odnosov v SZ z ustavo in zakoni ter večje povezanosti OZD SZ.

16. Ugotavlja se, da že obstaja delitev dela med posameznimi delovnimi organizacijami SZ na podlagi sprejetih gospodarskih načrtov SZ v preteklih letih ter v letu 1975 kot tudi na podlagi drugih veljavnih dokumentov (informacija o sklepanju pogodb za leto 1975). Kolikor te delitve ne bo treba vpisati v sodni register že sedaj, bo vpisana v novelirani sporazum ter nato v sodni register. Sedanji poslovni predmet (skupne dejavnosti oziroma posli) iz 6. in 18. člena sporazuma bo vpisan v register v bistvenem povzetku vsebine. Opravljanje zunanjetrgovinskih poslov bo zaradi veljavnih predpisov vpisano le za potrebe posameznih OZD SZ, ne pa za zunanje organizacije združenega dela.

17. Pri odgovornosti iz 71. člena sporazuma o združevanju se vpiše v register le prvi odstavek 71. člena, ki določa neomejeno subsidiarno odgovornost za skupne obveze SZ. Drugi odstavek 71. člena, po katerem se sklepajo pogodbe v skupnem imenu in za račun le posamezne OZD, je tako treba smatrati kot interno omejitev, pri čemer bodo v prihodnje take pogodbe sklenjene le v imenu in za račun posamezne OZD, čeprav bo pri sklepanju udeležena OSS SZ. S tem se spremeni tudi vpis odgovornosti v 3. členu pri firmi kot n. sub. o.

18. Individualni in kolegijski poslovodni organ SZ se tolmačijo v smislu ustave in zakonov, in sicer individualni poslovodni organi SZ (vodje služb v OSS SZ) kot vodilni delavci, razen generalnega direktorja, ki ostaja individualni poslovodni organ SZ, kolegijski poslovodni organi pa se tolmačijo kot kolegijski strokovni organi do razjasnitve teh vprašanj v zakonih in tolmačenjih registrskega sodišča.

-et

Že prejšnji mesec sem zapisal, da je dobra proizvodnja jekla prvi pogoj za dobro izpolnjevanje načrta blagovne proizvodnje. Februarska blagovna proizvodnja je celo večja od januarske v letošnjem letu in je 5% nad načrtovano. V primerjavi s februarjem leta 1974 je za 6830 ton ali za 12% večja. Zbirno je blagovna proizvodnja 4506 ton nad načrtovano količino, kar znaša 5% nad planom, torej še bolje, kot je bilo januarja. Zaenkrat so dani še vsi pogoji, da se bo dobra proizvodnja blaga za prodajo nadaljevala, kar bo samo v prid domačemu trgu. V februarju je izvršila mesečni načrt blagovne proizvodnje po linearnem načrtu z 98% Železarna Jesenice, Železarna Ravne je prekoračila načrt za 14%, Železarna Štore pa celo za 18%.

Po posameznih grupah proizvodnje je pa izvrševanje načrta blagovne proizvodnje zanimivo zasledovati bolj zbirno kot za vsak mesec posebej, in si pogledimo, kakšno je stanje ob koncu februarja. Surovo železo za prodajo, proizvajalec je Železarna Štore, je izvršeno z 79%. Toplo valjani izdelki so izvršeni s 105%. V tem zaostajajo pri polizdelkih v Železarni Jesenice za 6%, Železarni Ravne in Štore pa visoko prekoračujeta načrt. V proizvodnji valjane žice za prodajo zaostaja Železarna Jesenice za 85 ton ali nekaj več kot 1%. Večji je zaostanek pri prodaji srednje in tanke pločevine, ki je izvršena z 82%, ter toplo valjanih trakov, ki so izvršeni s 16%. Pri vseh drugih vroče valjanih proizvodih vse tri železarne prekoračujejo načrt. Načrt proizvodnje odkovkov je izvršen s 119%, vlečeno, luščeno in brušeno jeklo s 110%. Slabši rezultat je pri vlečni žici, ki je izvršena z 89% in zaostajata za načrtom obe železarni, Jesenice in Ravne. Proizvodnja hladno valjanih trakov je realizirana s 106% in proizvodnja hladno oblikovanih profilov na Jesenicah s 125%. Proizvodnja jeklolitine je izvršena s 126% in obe železarni, Jesenice in Ravne, visoko prekoračujeta načrtovano količino.

V sivi litini, kjer je edini proizvajalec Železarna Štore, se je stanje iz januarja bistveno spremenilo in je zaradi zelo uspešne proizvodnje v februarju tudi zbirna izvršitev 104%.

V finalizaciji se na Jesenicah pri žičnih izdelkih z 99% izvršitve približujejo načrtu, v Štorah prekoračujejo načrt proizvodnje strojnih delov z 8%, pri vseh drugih proizvodih pa še vedno ugotavljamo izdaten zaostanek in celo povečevanje zaostanka.

Predelovalci so v februarju izvršili mesečni načrt proizvodnje z 92%. To je relativen podatek, ker izvršitev 2875 ton je za 88 ton večja kot februarja lani in je za 145 ton večja kot mesečno poprečje iz leta 1974. Zbirno zaostajajo predelovalci v prvih dveh mesecih za načrtom 7%. Tovil in Veriga sta v dobrem položaju in prekoračuje Tovil zbirni načrt za 128% in Veriga za 7%. V zaostanku sta Plamen in Žična, vendar količine zaostanka niso tolikšne, da se v prihodnjih mesecih ne bi dale odpraviti.

V Slovenskih železarnah znaša v februarju blagovna proizvodnja 105% načrtovane, zbirno je 104% in v primerjavi z lanskeletnim enakim obdobjem 114%.

Proizvodnja Slovenskih železarn v februarju 1975

Največji problem meseca februarja je v tem, da je prekratek, ima premalo dni in ima v najboljšem primeru samo 93% normalnega koledarskega časa, ker ima pač samo 28 dni. Pri linearnem zasledovanju proizvodnih in drugih poslovnih rezultatov je pa leto razdeljeno na 12 enakih delov. Pri naši cenitvi doseženih rezultatov, če prej navedeno upoštevamo, moramo takoj uvodoma povedati, da so kljub nekaterim nastalim težavam, doseženi odlični uspehi.

Proizvodnja surovega železa je bila za 440 ton ali za 3% večja kot lani februarja. Zaradi elektro-mehanskih okvar ni obratoval elektro plavž v Štorah nad 74 ur, kar se precej pozna na proizvodnji. Za mesečnim načrtom znaša zaostanek 2%. Plavžarji na Jesenicah so izvršili tudi linearni mesečni načrt in znaša njihova proizvodnja kar 7,6% več kot v lanskem februarju. Ob dobri proizvodnji so imeli tudi zelo ugodno porabo koksa, ki se je z 629 kg/t že zelo približala njihovim najboljšim dosežkom. Na elektro plavžu v Železarni Štore so izvršili samo 85% mesečnega načrta ali 466 ton manj kot v istem mesecu lani. Zbirno, zaradi dobre proizvodnje v januarju, izvršujemo načrt proizvodnje surovega železa s 101%. Zaostanek proizvodnje surovega železa za prodajo se je zopet malo povečal in znaša 1097 ton.

Lanskoletno mesečno poprečje proizvodnje surovega železa je bilo 17.218 ton in

ga februarja torej nismo dosegli. Januarja je bila toliko nad poprečjem, da sedanjega poprečnega mesečnega zaostanka, ki znaša 227 ton, verjetno ne bo težko nadoknaditi.

Proizvodnja jekla je bila 65.153 ton ali 98% mesečnega načrta. To je prav imenitna proizvodnja in je kar za 4293 ton, to je 7% večja kot v februarju lani. Na elektro peči železarne Štore so dosegli s 5364 tonami svojo rekordno mesečno proizvodnjo. Na elektro pečeh železarne Jesenice je bila poprečna dnevna proizvodnja jekla 592 ton, kar je samo 2 toni manj, kot je bil doslej najvišji dnevni dosežek. Jeklarji v železarni Ravne so presegli mesečni načrt za 6,5%. Mesečna proizvodnja Slovenskih železarn je za 1154 ton večja, kot je znašalo mesečno poprečje iz leta 1974, kar je za mesec februar res prav dober rezultat, posebno še, ker je bila SM peč železarne Štore v popravilu in je proizvedla samo 745 ton jekla, kar je za okoli 1450 ton manj kot običajno. V zbirnem načrtu smo za 244 ton pod načrtovano proizvodnjo in v mesečnem poprečju približno na trendu letnega plana, vendar v majhnem zaostanku za akcijskim programom 800.000 ton jekla v letu 1975.

Proizvodnja jekla meseca februarja je za 1154 ton večja, kot je znašalo mesečno poprečje leta 1974 in zbirno v prvih dveh mesecih letošnjega leta je poprečje za 2213 ton večje kot v istem obdobju lani.

Blagovna proizvodnja v februarju je za 4889 ton večja, kot je znašalo lanskoletno mesečno poprečje, in letošnje poprečje prvih dveh mesecev je za 4599 ton ali 7 % večje. To je za pravo predstavo o delovnih uspehih v prvih dveh mesecih letošnjega leta najpomembnejši podatek. Upajmo, da bodo razmere na domačem tržišču za prodajo naših izdelkov vse leto ugodne in se ne bodo pojavile tudi pri nas težave, kot so se za prodajo proizvodov črne metalurgije pojavile na svetovnem trgu.

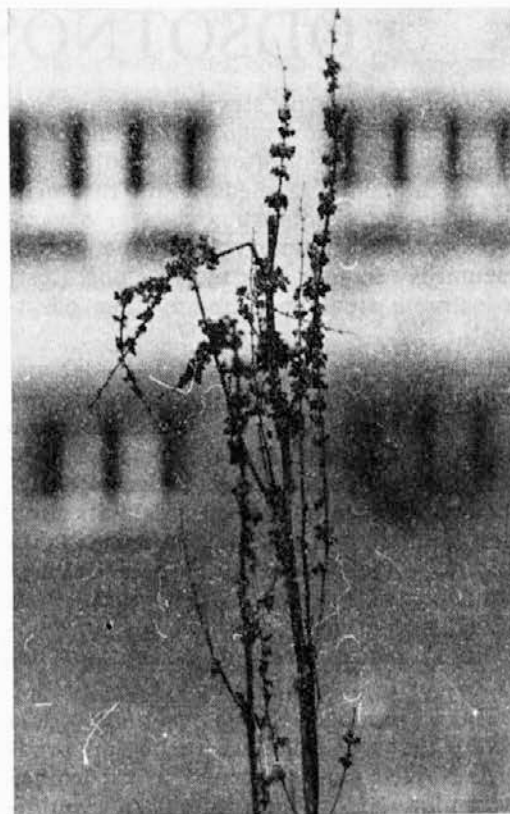
Z izvozom, katerega smo v februarju realizirali 85 % po količini in 81 % po vrednosti, bomo imeli verjetno vse leto težave. Proti vrednostni izvršitvi za isto obdobje lanskega leta smo sicer za 8 % na boljšem. Recesija na svetovnem trgu jekla, in na to vezan padec eksportnih cen, kar ima po svetu za posledico zadrževanje proizvodnje jekla, so vse faktorji za ostro konkurenčno borbo. V tej svetovni konkurenci pa z našimi pogoji materialnih stroškov in ekonomike proizvodnje nimamo ravno lahkega položaja in upov. Če smo januarja ugotavljali, da je bila razmeroma zelo dobra odprema naših proizvodov, se s tem v februarju ne moremo posebej pohvaliti. V skladiščih je ostalo neodpremljenih 4985 ton naših izdelkov ali okoli 4 % proizvodnje. Seveda je tudi ta podatek relativen, ker smo v prvih dveh mesecih letošnjega leta odpremili 15.976 ton več kot

konec februarja lani. Dosežena eksterna realizacija je ugodna, vendar po delovnih organizacijah zelo različna. V Železarni Jesenice so mesečni načrt tako dobro presegli, da krijejo zaostanke železarnam Ravne in Štore, ker je skupna realizacija za vse tri železarne 105 % načrtovane. Podobno je stanje pri predelovalcih, kjer Plamen Kropa in Veriga Lesce z enakim presežkom načrtovane realizacije pokriva zaostanke Tovila Ljubljana in Žične Celje, tako da je skupna realizacija dosežena s 101 %.

Železarne in predelovalci skupaj so mesečni načrt realizacije izvršili s 105 %, za zbirnim načrtom pa je zaostanek nekaj več kot 1 %.

Kot je že uvodoma omenjeno, so februarski proizvodni in poslovni uspehi boljši, kot smo upali in pričakovali. Sušno obdobje nam je že grozilo, da bodo nastopile večje težave v oskrbi z električno energijo, vendar v februarju še ni bilo resnejših problemov. Manjše težave v oskrbovanju, nepredvidena popravila, povečana odsotnost in pomanjkanje delovne sile so sicer vplivali na proizvodnjo, vendar niso povzročili tolikšnih izpadov, da ne bi mogli izvrševati planskih obveznosti. Ob koncu meseca marca bomo že zaključevali letošnje prvo četrtletje in upajmo, da ugodno.

Milan Marolt, dipl. inž.

Zadaj pa slepa okna

NAŠ DOM

Vedno, kadar izgovorimo ali slišimo ime »naš dom«, nam misli poletijo na morje, tja v Portorož, kjer stoji naš počitniški dom, last Železarne Ravne. Tisti, ki so v njem že prebivali, počivali in si nabirali novih moči za jutrišnje delo, si kaj hitro predstavljajo njegovo podobo: zelen vrt in bližnjo sončno plažo. Nekateri poznajo vsak kotiček doma, vsako drevo na vrtu, pa tudi vso bližnjo okolico. Nekateri imajo prav lepe spomine na dopust v njem, drugi pa se pritožujejo nad najrazličnejšimi stvarmi, ki so jim povzročale slabo počutje in počitek. Če povem po resnici, sem vedno slišal več pritožb kot pohvale o našem domu. Tudi ankete, ki so bile izvedene, tako kažejo. Če pa še potegnemo izvlečke iz zapisnikov sej odborov in konferenc sindikata, pa pravzaprav kakšno pohvalo v njih kolajmo najdemo. Mnogokrat sem razmišljal, kaj je pri vseh stvari res. Ali so naši člani kolektiva prezahtevni ali pa so hudobno besede uperjene na nekoga, ki je odgovoren za dobro počutje in počitek naših ljudi. Ker v Portorožu še nisem bil in našega doma nisem poznal, se razprav o njem nisem mogel udeleževati.

Februarja sem na sindikalni konferenci TOZD MP zvedel, da je adaptacija našega doma zaradi pomanjkanja sredstev še za leto ali dve nemogoča, da pa bo za bližajočo sezono treba dom usposobiti za bivanje. To pomeni, da dom v sedanjem stanju ne more sprejeti letovalcev. Da je res tako, sem se pred kratkim ob prvem srečanju z našim domom sam prepričal. Bil sem namreč član tričlanske strokovne komisije, ki naj bi ocenila sedanje stanje doma ter določila, kako ga usposobiti za poletno sezo-

no, s temi ugotovitvami pa seznaniti vse prizadete.

Ker smo torej bili pripravljeni, smo pričakovali slabo stanje, takšnega pa le ne, kot je v resnici. Že ob prvem pogledu na dom je bilo možno ugotoviti, da ni sposoben sprejeti naših letovalcev. Takoj smo začeli z delom in zapisali vsako pomanjkljivost, ki jo bo nujno treba odpraviti, če želimo, da bo letovanje v domu količkaj udobno. Predvsem se to nanaša na stari del zgradbe, ki je resnično že v tako slabem stanju, da je po stopnišču nevarno hoditi, ker se bo porušilo. Da je vso notranjost treba prebeliti in prepleskati, ne bi posebej poudarjal. Tudi zidove je treba popraviti. Da skozi ostreže že priteka voda v sobe, vedo tisti, ki so v njih stanovali. To se prav dobro vidi po premočenih in plesnivih zidovih. Na tako neurejene sanitarije, kot so v našem domu, nismo več navajeni. V straniščih je ponekod treba namestiti sedežne deske, drugje nove školjke. O njem popravilu električne instalacije in namestitvi luči ne bi posebej govorili.

Počutje izven sobe, bodisi na vrtu ali otroškem igrišču je prav tako važno za slehernega letovalca, seveda če ni na plaži. Toda tudi tu ne bo dobrega počutja, če se vsaj malo ne bo uredilo. Zidane škarpe se podirajo, ograja pred vhodom je že itak na pol porušena, vrt pa je prav malo podoben takšnemu vrtu, kakršen bi lahko bil. Skratka, povsod skrajna neurejenost, ki je prav malo podobna počitniškemu domu za utrujenega železarja.

Zato je nujno treba nekaj ukreniti. Začeti je treba z najmanjšimi popravili in z delno novo opremo. Teh popravil pa ni ta-

ko malo, zato je treba pohiteti, sicer do začetka sezone dela ne bodo opravljena.

To je le bežen opis vsega, kar bo treba storiti, da bo naš dom delno udoben, kajti prave udobnosti se v teh starih zgradbah ne da napraviti.

Končna številka v zapisniku naše komisije, ki govori o skupnem znesku potrebnih sredstev za delno popravilo pred sezono, je 167.000 novih dinarjev. Lahko bi bila občutno manjša, če bi se dom redno vzdrževal, kot se spodobi in kot to delajo drugi, ki mislijo na prihodnjo sezono.

Sedaj sem tudi prepričan, da govorice o vzorni urejenosti in vzdrževanju drugih domov po jadranski obali, ki jih ni tako malo, niso izmišljene. Vsekakor si bo zgled treba vzeti po drugih. Resnično bo treba razmišljati o počitništvu našega delavca in o prepotrebni namenskih sredstvih zanj. Nič nam ne bo pomagalo kritizirati in sklepati v nedogled, kot to delamo že vrsto let. Najbrž se bo treba dokončno v okviru sindikata dogovoriti za takojšnjo akcijo zbiranja sredstev za ta namen. Če smo takšno akcijo bili sposobni do sedaj že izvesti, nam je najbrž ne bo težko dokončati. Gre za dobro našega člana kolektiva, ki je prepotrben počitka in zdravljenja, pa četudi se bo treba odreči delnemu zaslužku. Pa ne samo to. Tudi upravljanje z domom in skrb za njegovo vzdrževanje pri nas šepa. Tudi ob gradnji novega bo že vnaprej treba na to misliti, kajti pogovor, da je boljši star avto in dober šofer, kot nov avto in slab šofer, je resničen.

Jurij Glavica

REKLI SO

Prednost samote je v tem, da človek vsaj ve, v kakšni družbi je.

Petan

Ljudje odstavljajo vest in postavljajo domovino na njeno mesto.

Tagore

ODSOTNOSTI Z DELA

Če bi sklepali po številu vprašanj, naslovljenih na kadrovske službe, na obračune, delovodje, obratovodje, vodje služb ter na komisije za medsebojna razmerja, so delavcem odsotnosti z dela zelo zanimiva pravica. Število vprašanj pa je tudi razumljivo in je v sorazmerju s pogostostjo oziroma številom primerov take odsotnosti.

Kako pa je s to rečjo s stališča delovne organizacije? Opravičene odsotnosti z dela je potrebno omogočiti, vendar morajo biti sporazumno načrtovane, da ne bi motile proizvodnega procesa. Za pravilno izrabo pravice do odsotnosti z dela sta torej enako odgovorna delovna organizacija in delavec. Tako ju zavezuje zakon in naši samoupravni sporazumi. Iz dokaj številnih nesoglasij pa vemo, da ravno na tem področju ni zadosti obojestranskega razumevanja.

Kaj pa predpisi? Ker je odsotnosti z dela veliko vrst, so urejene z različnimi predpisi. Največ vrst odsotnosti in za delavca najzanimivejše urejata zvezni in republiški zakon o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu ter naši istoimenski samoupravni sporazumi.

Z ustreznim komentarjem bomo prikazali vrste odsotnosti z dela in za to porabljeno število delovnih dni v preteklem letu. Podlaga za presojo odsotnosti je 234 delovnih dni, kolikor bi naj bil lani povprečno vsak od nas na delovnem mestu.

1. Letni dopust

Na letni dopust je vsak od nas upravičen enkrat v koledarskem letu. Dolžina dopusta se odmeri na skupno delovno dobo in na težavnostno stopnjo, v katero sodi obrat ali delovno mesto. Spodnjo in zgornjo mejo dopustov določa zakon, težavnostne stopnje pa smo sami določili.

Letni dopusti so najštevilnejša odsotnost z dela, saj znašajo v preteklem letu okoli 90 tisoč dni ali povprečno 22 delovnih dni na zaposlenega. Pri odmeri dopusta se upošteva tudi ustrezno število sobot. Po ustavi in zakonu o medsebojnih razmerjih imamo v Jugoslaviji 42-urni delovni teden (6 × 7 ur), ki ga pa lahko skladno z naravo dela organiziramo tudi v petih dneh (5 × 8 + potrebno število sobot). Zato so sobote »delovni dan«. Zakon ne dovoli, da bi delali tedensko manj kot 5 dni. Ker se dopust odmerja na začetku leta, so tedaj upoštevane tudi vse spremembe, ki med letom nastopijo — delovna leta, starost, težavnostna stopnja...

Republiški zakon tudi določa, da mora praviloma delavec izrabiti letni dopust v nepretrganem trajanju, izjemoma pa v dveh delih, pri čemer mora trajati en del najmanj 12 dni. V naših samoupravnih sporazumih se nismo odločili za tako ostro merilo, ker se nam zdi neživljenjsko. Toda zakon pravi tako. To omenjamo za informacijo, kajti večina delavcev sodi, da smejo o izrabi dopustov odločati le sami.

Jasno je, da mora biti izraba dopusta programirana, sicer moti proizvodnjo, pa tudi delavci imamo pri tem osebne želje. Kolektivnih dopustov nismo prakticirali,

so pa — kjer so mogoči — praktični in koristni.

2. Odsotnosti s pravico do nadomestila in brez nadomestila OD

Zakona o medsebojnih razmerjih sta o omenjenih odsotnostih silno kratka in skop. Republiški zakon na primer določa le, da ima delavec s pogoji, določenimi v samoupravnih sporazumih, pravico biti v koledarskem letu odsoten s pravico do nadomestila OD do 7 delovnih dni. Za strokovni ali zaključni izpit sme biti odsotnost tudi daljša.

Naši sporazumi dovolijo veliko več odsotnosti. Zakonodajalcu je praksa gotovo znana, določil, ki bi dovoljevala take odsotnosti, pa ne prinaša.

Izrabljeni dnevi odsotnosti v preteklem letu

TOZD sektorji	Vrsta odsot.	Sport in tel. kult.	Društva in org.	Kultura	Družb. pol. akt.	Za šolanje	Za os. zadeve	Skupaj
TOZD met. proizvod.	z OD brez OD	223 —	55 1	1 —	35 —	572 —	1049 407	1935 408
TOZD meh. obdel.	z OD brez OD	121 28	16 —	6 —	69 —	683 —	628 352	1523 380
Sektorji	z OD brez OD	306 —	64 2	11 —	85 4	999 43	629 312	2094 361
SKUPAJ PODJETJE	z OD brez OD	650 28	135 3	18 —	189 4	2254 43	2306 1071	5552 1149

* smrt, poroka, rojstvo otroka v zakonu, selitev, elementarne nesreče, krvodajalstvo, »dan žena«, udeleženci NOB.

3. Druge odsotnosti (izostanki) z dela

O bolezenskih izostankih in zlasti onih, ki so posledica delovnih nezgod, je bilo v

Informativnem fužinarju že pisano, na tem mestu jih bomo le pregledno objavili in nekatere dodali.

TOZD sektorji	Bolezen, izostanki	Boj. izost. zaradi nezgod	Službena odsotnost	Neoprav. izostanki	Skupaj
TOZD met. proizvodnje	26.439	4.833	1.022	1.014	33.308
TOZD meh. obdelave	13.644	1.496	978	212	16.330
Sektorji	17.052	1.353	2.151	122	20.678
PODJETJE SKUPAJ	57.135	7.682	4.151	1.348	70.316

Pri odsotnostih z dela je neopravičeno izostajanje najbolj problematično, ker nastopi nenadoma in največkrat (jeklarna) ogrozi normalni delovni tok. Najbolj je občutljiv izostanek v skupini, ker se delovna obveznost manjkajočega delavca prenese na preostale delavce v skupini. Zavaljo tega pride do preobremenitve, konfliktnih situacij med delavci in zlasti med delavci in vodjo delovnega procesa, ki želi (mora) z manjšo skupino doseči enak delovni učinek. Iz prakse in tudi sicer pa vemo, da to fizično vedno ni mogoče.

Delavcem, ki so neopravičeno izostajali, so bili v večini primerov sproti izrečeni ukrepi: opomin, javni opomin, začasna razporeditev na drugo delovno mesto, prenehanje lastnosti delavca. Tokrat še ne moremo dati točnejše analize neopraviče-

nega izostajanja z dela in izrečenih ukrepov, bomo pa to storili v prihodnji številki Informativnega fužinarja.

Največ — 1014 neopravičenih izostankov ali 75 odst. — je bilo v TOZD metalurške proizvodnje. Izstopa jeklarna s 449 izostanki ali 44 odst. Nasploh je največ neopravičenih izostankov v obratih s štiriizmen-skim delovnim procesom, in to v dneh, ki so sicer za druge delavce prosti.

Izostanki z dela nasploh, predvsem pa neopravičeni, so zavzeli tak obseg, da je nujno treba ukrepati. Samo izrečeni »disciplinski« ukrepi očitno niso dovolj, zato smo na podlagi zakona o medsebojnih razmerjih in naših sporazumov dolžni ugotoviti tudi povzročeno materialno škodo. Relativno zahteven postopek za povrnitev povzročene materialne škode ne sme

biti ovira za sprotne ukrepanje. Prvo, kar je zoper delavce, ki neopravičeno izostajajo, potrebno takoj ukreniti, je izračun OD brez učinka, h kateremu ni prispeval, in absolutna prepoved »zadelovanja« izpadlih šihov. Dolgoročno bo potrebno ukrepati še na drugih področjih.

Oceniti smo želeli tudi izgubljene delovne dneve zaradi izhodov med delom, predčasnega zapuščanja delovnega mesta in zavoljo zamud. Rekli smo že, da bi šlo le za oceno, toda tudi ta ni mogoča, ker ne razpolagamo s podatki, večina vprašanih odgovornih delavcev pa očitno ni želela odgovoriti. Ne glede na to ocenjujemo, da tovrstni izostanki z dela niso nepomembni in da terjajo sistemsko ureditev, da bi poenotili merila in postopke pri obravnavanju le-teh.

Naš cilj ni radikalno zmanjšati raznovrstne odsotnosti z dela, marveč zagotoviti red ter enotna merila in postopke. Nič bolj ne boli kot to, če zoper delavce in pojave različno ukrepamo.

Objavljeni podatki naj bodo v premislek vsem nam, odgovornim službam pa podlaga za ukrepanje. Kajti 169 tisoč dni odsotnosti je toliko, kot če bi 722 delavcev skozi vse lansko leto ne bilo niti enkrat na delu. Če izvzamemo porabljene dni za letni dopust, je odsotnosti še zmerom 79 tisoč dni. Odsotnosti z dela, zlasti one, brez katerih bi življenje brez motenj teklo naprej, so velika notranja rezerva in denar. Pričakujemo, da bodo podatkom sledili ustrezni ukrepi.

Z. M.

PARTIJSKI KROŽKI

V počastitev tedna Komunistov so se OO ZK sestale in razpravljale o usmeritvi nadaljnega dela ZK. Člani so bili seznanjeni z reorganizacijo tednika Komunist, ki je bil doslej vsebinsko vezan na Slovenijo bolj slabo, saj je slovenski problematiki komunistov pripadala samo ena tretjina tednika. Z reorganizacijo je predvideno, da naj bi bil Komunist izključno slovenski, bolj poljuden in vsebinsko konkretniji.

Vsaka OO ZK je morala izvoliti po enega dopisnika. Slovensko izdajo Komunistov bi lahko imenovali tudi republiško regionalni partijski list, ker bo razdeljen na štiri regije. Zdajšnje število novinarjev bi se povečalo od 3 na 5, tako da bi vsaka regija imela svojega, Ljubljana pa tudi enega.

Ko bodo urejeni prostori, namenjeni za delo sindikata, ZK in ZSMS, bomo uredili v njih tudi majhno knjižnico s partijsko literaturo. Precej knjig je že nabavljenih, manjkajoče pa bo še treba naročiti. Izražen je bil tudi predlog, da bi zaradi večje preglednosti nad delom in za vzdrževanje večjega reda potrebovali strokovnega sodelavca v partijskem delu.

Partijski krožki bodo postali redna oblika sestajanja skozi vse leto. Na teh krožkih bi razčistili še nekatere nejasne pojme, obravnavali bi aktualna vprašanja z vseh področij, npr. samoupravljanje in uresničevanje nove ustave, demokratični centralizem, religija, klerikalizem itn.

Tako zastavljen program zveze komunistov bo vsekakor silil k večji aktivnosti in

brez dvoma bo tudi uspeh na delovnem mestu večji, če bo osveščenost in zavedenost komunistov prisotna, kjerkoli že se komunist giblje.

Z. S.

S SKUPNE SEJE VSEH DELEGACIJ SIS

15. marca je bila sklicana seja vseh delegacij samoupravnih interesnih skupnosti. Povabljen sta bila tudi predsednik izvršnega sveta občine Ravne tovariš Haramija in predsednica koordinacijskega odbora SIS tovarišica Milka Pogačar. V uvodni besedi je tovariš Cigler pozval delegate, naj sprejmejo začasen poslovnik o delu skupne seje. Potem je bil obravnavan predlog za financiranje skupne porabe v občini Ravne.

Glavni namen te skupne seje je bil, da bi delegati potrdili višino predlaganih prispevnih stopenj po TOZD od bruto osebnih dohodkov, s katerimi se pokrivajo vse dejavnosti samoupravnih interesnih skupnosti. Prispevne stopnje so se v primerjavi z lanskimi zmanjšale, kar pomeni na eni strani rast osebnega dohodka in kar je še bolj pomembno — pomeni tudi razbremenitev gospodarstva. Družbenoekonomska politika temelji na tem, da se naj splošna poraba zmanjšuje — dohodek bo rasel počasneje kot produktivnost.

Prispevna stopnja se v primerjavi z lanskim za leto 1975 zmanjša od 30,11 odst. na 29,60 odst. za občino Ravne na Koroškem.

Preden so delegati potrdili to novo prispevno stopnjo, sta tovarišica Pogačarjeva in tovariš Haramija podrobno razložila namensko uporabo sredstev, ki bodo dotekala iz prispevnih stopenj in so za dejavnost samoupravnih interesnih skupnosti v naši občini resnično potrebna, saj od republike, ki je lansko leto in pretekla leta finančno še pomagala kateri teh dejavnosti v občini, letos nimamo kaj pričakovati. Vsem nam je znan težaven gospodarski položaj, ko se iz dneva v dan srečujemo z nelikvidnostjo in inflacijo, posledica pa je usihanje finančnih sredstev.

Z. S.

OBVESTILO

Kakor vsako leto, bomo tudi letos organizirali letovanje v Portorožu. Za zagotovitev normalnega poslovanja doma vabimo več žensk za delo v kuhinji, pri pospravljanju in strežbi. Zato smo se odločili, da že sedaj začnemo sprejemati prošnje kandidatke, ki bi želele delati na omenjenih delovnih mestih, in sicer:

— kuharica	4 delavke
— sobarica	3 delavke
— natakarica	2 delavki

Delo bo potekalo v času sezone, in sicer od 10. junija do 15. septembra, zato pridobijo lastnost delavca za določen čas. Kandidatke morajo izpolnjevati starostne in zdravstvene pogoje. Zdravstveni pogoj se ugotovi s posebnim zdravniškim pregledom za delavce v živilski stroki.

Pismene prošnje sprejema kadrovska služba, ki daje tudi vse nadaljnje informacije o delovnih pogojih in osebnih dohodkih.

REKLI SO

Javno mišljenje je podobno oblasti v dvorcu: nihče je ni videl, vendar vsi dopuščajo, da jih tiranizira.

Če ljudi prepričaš, da znajo misliti, te bodo spoštovali, če pa morajo zares začeti razmišljati, te zasovražijo.

Marquis

Mar more kdo vzdržati težjo borbo od tistega, ki zmore vladati samemu sebi.

Kempinski

Nekoristno življenje je zgodnja smrt.

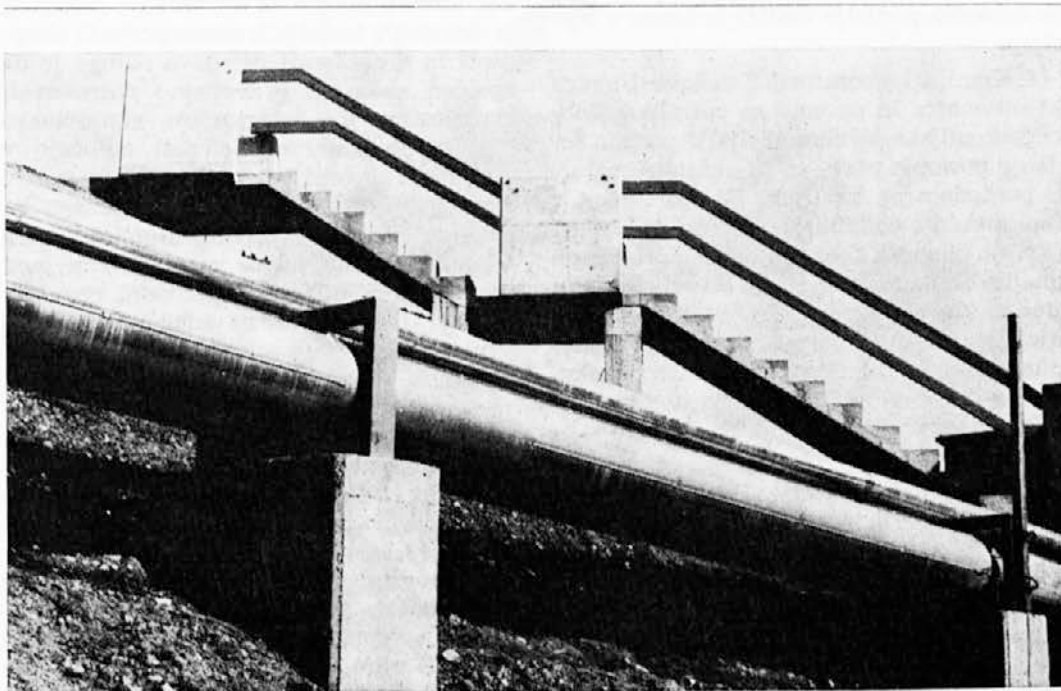
Goethe

Če si storil dobro delo in ga je drugi užil, čemu iščeš kot bedak še tretjo stvar, namreč sloves dobrotnika ali povračilo?

Avrelij

Kakor psi, tako tudi ljudje lajajo na vse, kar jim je novo in nepoznano.

Machiavelli

Naša geometrija

Kaj gradimo v železarni

Dela pri investicijski izgradnji v letošnjem letu potekajo v glavnem po lanskoletnem načrtu. Zahvaljujoč ugodnim vremenskimi razmeram pozimi potekajo nemoteno na vseh objektih, kar je zelo ugodno za nas kot tudi za izvajalce del. Trenutno delamo na naslednjih objektih:

1. Podaljšujemo halo težke mehanične delavnice, v kateri bodo montirali hidravlične stiskalnice, za katere smo sklenili pogodbo s SZ. Jekleno konstrukcijo je izdelala Hidromontaža Maribor, gradbena in obrtniška dela pa je prevzel Gradis, TOZD Ravne.

2. Podaljšek gredične hale. To halo postavljamo na severozahodnem delu nove valjarne v okviru modernizacije valjarne. Znano je, da je adjustaža valjarne postala ozko grlo v proizvodnji valjarskih izdelkov. Brez povečanja prostora ne bi mogli nadalje izvajati kakovostnega programa. V hali je predvidena namestitev ravnalnega stroja za težke profile, ki smo ga kupili v NDR, mehanizacijo k temu stroju pa je izdelala Metalna, Maribor.

Ko bomo postavili halo, bomo sprostili tudi prostor za adjustiranje in termično obdelavo. Jekleno konstrukcijo je izdelalo podjetje Beograd, ki je bilo najugodnejše in je delo opravilo tudi v roku in kvalitetno, gradbena dela pa izvaja Gradis.

3. Lužilnica. Že več let imamo odločbo inšpektorata za varstvo pri delu o ustavitvi del v obstoječi lužilnici. Začeli smo z izgradnjo novega objekta na levem bregu Meže in ga bomo predvidoma zaključili v nekaj mesecih. Poleg odločbe tega inšpektorata nas je k izgradnji prisilila tudi povečana proizvodnja nerjavečega jekla v valjarni in livarni. V jeklovleku pa je luženje sestavni del tehnološkega postopka in brez njega proizvodnja sploh ne more potekati. Nova lužilnica bo moderen objekt z vsemi napravami za odvajanje kislinskih hlapov, tako da bo zajamčeno tudi zdravo okolje na delovnih mestih. Halo lužilnice je izdelalo podjetje Trimo, Trebnje, gradbena dela izvaja Gradis, uvozno opremo pa je dobavilo podjetje ŌSKO iz Linza v Avstriji.

4. Kemijski laboratorij. Z nabavo drugega kvantometra in opreme za potrebe sodobnega kemijskega laboratorija je postalo sedanje poslopje pretesno in nefunkcionalno. S prehodom na kvalitetnejši asortiment v topilnici in z dodatnimi obremenitvami pri razvoju novejših tehnologij je potreba po analizah znatno večja kot doslej. Odločili smo se, da bomo v neposredni bližini sedanje stavbe zgradili nov, sodoben in funkcionalen kemijski laboratorij. Dela so v teku, izvaja pa jih Gradis. Glede na kompliciranost notranjih instalacij je objekt zelo zahteven.

5. Odpremno skladišče. Zaradi povečane odpreme gotovih izdelkov je naše odpremno skladišče že več kot deset let ozko grlo. Zgrajeno je bilo v l. 1954, ko je bila odprema desetkrat manjša od današnje, zato je bilo nujno to skladišče podaljšati proti vzhodu. Tu smo naleteli na veliko težav. Prestaviti smo morali tir, zagotoviti nemoten dovoz in odvoz s kamioni in železnico. Teren nam

je delal težave in smo morali za halo napraviti močno škarko. Dela so sedaj v zaključni fazi. Izvajalo jih je Gradbeno podjetje Dravograd, notranje instalacije pa Instalater Dravograd. Delo se je zavleklo iz objektivnih in subjektivnih vzrokov.

Poleg teh vidnih investicij pa imamo še vrsto takšnih, ki niso tako na očem sodelavcev, so pa zelo pomembna, ker večkrat podvojijo ali potrojijo produktivnost dela ali pa olajšajo delovne postopke. Tako npr. namestitev novih strojev za vlečenje in brušenje ter peči za svetlo žarjenje žice v jeklovleku, kar bo znatno izboljšalo kakovost v tem obratu.

Neopazno odpravljamo tirni promet in ga preusmerjamo na cestna vozila, s tem v zvezi pa tudi rekonstruiramo žarilnico. Za nadomestitev strojnega parka v mehaničnih delavnicah imamo naročeno veliko strojev, predvsem iz SZ.

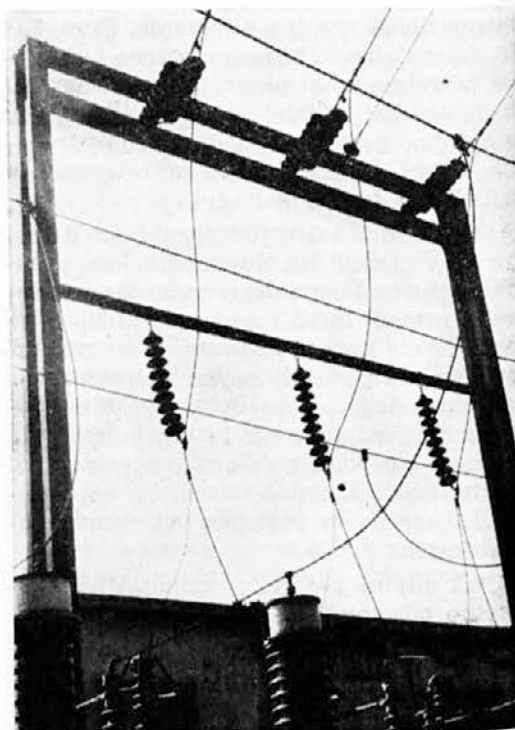
Na koncu bi izrazil željo, da bi si vsi v naši delovni skupnosti prizadevali, da bi te investicije, ki so v izgradnji, čim hitreje dokončali in aktivirali, tako da bi pričele vračati vloženi denar. Operativni del izvajanja investicij je delo oddelka za novogradnje, proizvodnja kakovostnih proizvodov pa drugih sodelavcev v naši delovni skupnosti. Uspešna prodaja in uveljavljanje naših proizvodov na domačem in tujem tržišču pa nam prinese šele dobre finančne rezultate, ki so pogoj za nadaljnje načrtovanje novih objektov ali nadomestilo obstoječih strojev in naprav ter za njihovo modernizacijo, s tem pa za izboljšanje delovnih pogojev in družbenega standarda naših sodelavcev.

Inž. Jože Kert

POZIV TEMELJNIM SAMOUPRAVNIM ORGANIZACIJAM IN SKUPNOSTIM, DA NAROČIJO GLASILO SKUPŠČINE SR SLOVENIJE ZA DELEGATE IN DELEGACIJE

Skupščina SR Slovenije je v začetku letošnjega leta začela izdajati »Poročevalca« kot uradno glasilo za obveščanje delegacij in delegatov temeljnih samoupravnih skupnosti in organizacij. Njegova naloga je na zgoščen način in pravočasno posredovati skupnostim in delegacijam skupščinsko gradivo, o katerem delegati odločajo v zborih, in zagotoviti še druge pomembne informacije iz dela skupščine, njenega izvršnega sveta in upravnih organov. Poleg tega bo »Poročevalec« po dogovoru med Skupščino SFRJ in skupščinami republik in pokrajin prinašal na enak način obdelano tudi njeno gradivo, saj izhajata obe skupščini iz enotne delegatske osnove. »Poročevalec« bo izhajal dvakrat na mesec, po potrebi tudi v posebnih številkah.

Gre potemtakem za glasilo, ki pomeni v celotnem sistemu informiranja delovnih ljudi in občanov in njihovih skupnosti in delegacij enega izmed osnovnih pogojev za njihovo delo tako v delegacijah kot v konferencah delegacij, v občinskih skupščinah, v republiški skupščini in Skupščini SFRJ. Z njim si bodo delegacije pomagale pri opravljanju dolžnosti, ki jim jih nalagajo delovni ljudje in občani, in pri

Pri trafo postaji

uresničevanju njihove pravice, da so obveščeni o vsem, kar je predmet razpravljanja in odločanja v skupščinah.

Upoštevali bomo dosedanje izkazane potrebe in izkušnje, stališča družbenopolitičnih organizacij, predvsem pa ustavno določilo o tem, da so temeljne skupnosti dolžne zagotavljati pogoje za uspešno delo — in obveščenost sodi med take bistvene pogoje, sodimo, da smo s skupnimi močmi Skupščina SR Slovenije, Skupščina SFRJ in temeljne skupnosti dolžni zagotoviti, da se ti pogoji uresničijo tudi na ta način, da bo »Poročevalec« redno na voljo vsem, ki ga potrebujejo.

Zato pozivamo delavske svete temeljnih organizacij združenega dela, svete krajevnih skupnosti, vodstva samoupravnih interesnih skupnosti, vodstva družbenopolitičnih organizacij, občinske skupščine in druge interesente, da se nanj naročijo, in sicer da naročijo toliko izvodov, kolikor je po njihovem potrebno za zadostno informiranost njihovih skupnosti in delegacij.

»Poročevalec« naročite na naslov: Skupščina SR Slovenije, Šubičeva 4, 61000 Ljubljana. Začasna letna naročnina znaša 80 din. »Poročevalec« bo na voljo tudi v prodaji po 3 din za redno številko. Prosimo za natančne naslove skupnih in posamičnih naročnikov.

PREDSEDSTVO SKUPŠČINE SR SLOVENIJE

IZVRŠNI ODBOR REPUBLIŠKE KONFERENCE SOCIALISTIČNE ZVEZE SLOVENIJE

IZVRŠNI ODBOR PREDSEDSTVA REPUBLIŠKEGA SVETA ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

IZREKI

Komunizem je nujen lik in energičen princip najbližje bodočnosti, a komunizem kot tak ni cilj narodnega razvoja — komunizem je lik človeške družbe.

Marx

Pregled dela za letošnje leto

Vzporedno z ustanavljanjem večjega števila TOZD oz. DSSS, z reorganizacijo sindikata in skorajšnjo reorganizacijo ZK, smo tudi mladi pristopili k reorganizaciji ZSM v železarni. V programu dela konference mladih delavcev za leto 1975 smo si zadali nalogo, da evidentiramo vse možne člane ZSM v železarni, saj bomo le na tak način dobili realno sliko članstva in bomo lahko le na podlagi tega konstituirali OO ZSM. Pogoji za konstituiranje OO ima 25 bodočih TOZD in DSSS to pa le v slučaju, če bi evidentiranje uspelo skoraj 100%. Kot je razvidno iz programa, ki je dostopen vsakemu mladincu ob podpisu evidenčnega lista, je predvideno delo KMD v železarni letos zelo pestro na vseh področjih. To so: šport in rekreacija, kultura DEO in SLO.

Na kratko poročamo o delu KMD ŽR v prvih dveh mesecih letošnjega leta.

Na področju DEO smo, kot sem že na začetku omenil, pričeli evidentiranje možnih članov ZSM v ŽR. Akcija je uspešno stekla.

Obpravnavali smo tudi predloge statuta SZDL, ki je bil sprejet konec februarja.

Zelo smel plan dela za leto 1975 je izdelala komisija za SLO, saj je vanj vključila akcije, ki zahtevajo veliko prizadevnost vseh ter porabo veliko prostega časa.

V prvih dveh mesecih je ta komisija 100% izpolnila program. Uspešno je organizirala strelsko tekmovanje skupno s pripadniki JLA s karavle Sonjak na Holmeu, s katerimi imamo zelo tesne stike, saj smo jih obiskali približno desetkrat.

Komisija za SLO je 22. februarja na Rimskem vrelcu organizirala seminar na tematiko SLO v OZD in v Krajevni skupnosti, koncepti SLO in naloge mladih v SLO. Po mnenju političnega aktiva, ki se je sestal po zaključku seminarja, je seminar kljub težavam, ki smo jih imeli za pripravo, uspel. Ob tej priložnosti se bi tudi rad zahvalil predavateljem iz ŽR: tov. Rajku Jelenku in tov. Borisu Florjančiču. Ostala dva predavatelja sta bila prof. Kožar in tov. Blagojevič, ki sta nam zadnji hip priskočila na pomoč, saj sta predavatelja iz ŽR, ki sta bila predvidena, odklonila sodelovanje.

Zavedamo se, da mora biti kultura pristopna čim večjemu krogu ljudi, zato je tudi naša komisija za to vrst razvedrila sklenila in izdelala program za katerega menimo, da je zelo kvaliteten. Že od oktobra namreč gledališka skupina pridno vadi Borove Raztrgance, ki jih bo uprizorila v začetku aprila.

Sodelovanje reške in tovarniške mladine se tokrat nadaljuje na kulturnem področju. V omenjenem domu so mladinci iz

OO ZSM Reka in mladinci iz ŽR v počastitev Prešernove smrti priredili krajši kulturni program, ki so si ga v glavnem ogledali okoliški kmetje, ki so tudi prispevali pri gradnji doma in so sedaj ponosni, da dom stoji.

Na koncu moramo še omeniti delovanje komisije za šport in rekreacijo pri KMD. Kot vse ostale komisije tudi ta pridno izpolnjuje zadane naloge.

Res je, da zaradi objektivnih vzrokov niso mogli izpeljati del plana v mesecu januarju, t. j. sankanje, so pa bili uspešni pri organiziranju tekmovanja v namiznem tenisu za posameznike, saj je udeležba 20 mladincev ob še boljšem informiranju, zelo spodbudna.

V februarju so organizirali odbojgarsko tekmovanje med ekipami TOZD in DSSS.

Sodelovale so 4 ekipe (vključno s TRO) med katerimi je bila najboljša ekipa TOZD II. Zaradi malega števila prostih sobot v mesecu februarju in natrpanosti programa, nismo uspeli organizirati tekmovanja v streljanju med ekipami.

Takšno je bilo torej delo mladih v Železarni Ravne v preteklih dveh mesecih. Koliko je bilo uspešno presodite sami, upam pa, da sem vsaj malo ublažil kritike o nedelavnosti mladih v Železarni Ravne, od tistih, ki bodisi zaradi slabe informiranosti z naše strani niso seznanjeni z našim delom ali pa do mladih ne gojijo najboljših simpatij.

Da bo delo mladih v prihodnjih mesecih še bolj uspešno, še enkrat pozivam vse, da se čim bolj množično vključite v ZSM v železarni in s tem pomagajte, da bomo program dela KMD ŽR za leto 1975 100% realizirali.

M. Č.

Večja organiziranost mladih

Prihajamo na novo organiziranost zveze socialistične mladine v železarni Ravne in prav je, da to povemo širši javnosti, pa še, s kakšnimi težavami se srečujemo. Z novo organiziranostjo bo dana možnost slehernemu mladincu, da se bo lahko aktivno

vključil v delo mladinske organizacije. Osnovne organizacije ZSM bodo ustanovljene v vseh sedanjih obratih ali bolje rečeno: povsod, kjer so dane možnosti za ustanavljanje temeljnih organizacij združenega dela. Rezultati evidentiranja nam

Roman Porl,
Kontrola, tuš

kažejo, da nimamo možnosti ustanoviti povsod OO ZSM. Za ustanovitev osnovne organizacije mora biti najmanj deset članov ZSMS.

Zakaj nam ni uspelo pritegniti slehernega mladince v ZSMS in kakšni so vzroki, da niso pristopili?

Tisti, ki niso želeli postati člani ZSMS, so navajali vzroke, kot npr.: da imajo družino, ne stanujejo na območju ravske občine ter jim ni za politično delo mladine, ker je ne jemljejo resno, ne poznajo dela in si ne najdejo časa za mladinsko dejavnost. Mladi bi najraje imeli zabavo — tako izjavljajo — manj pa se zanimajo za družbenopolitično dejavnost nasploh. Le malo je tistih, ki so pripravljeni resno delati na tem področju. Mladi se moramo zavedati, da se celotna družba gradi prav

na nas in od nas je odvisno, kakšna bo družba v bodočnosti in zato se do nje ne smemo malomarno obnašati.

V železarni je okoli 1500 mladincev, a aktivnost je majhna glede na to število. Prav je, da smo se prešteli, koliko nas je takšnih, ki smo voljni delati v mladinski organizaciji. Vsekakor upam, da nam bodo novi člani ZSMS v precejšnjo pomoč, ko bodo videli, da lahko dobro delamo s skupnimi močmi. Vsi, ki smo že organizirani, pa se obvezujemo, da bomo novim članom pomagali po svojih sposobnostih, saj je v interesu vseh delati aktivno in dobro. Dela v mladinski organizaciji se bomo poprijeli z vso resnostjo, a naše delo bo uspešno le takrat, ko nas bodo podprli vsi vodilni delavci v podjetju in druge družbenopolitične organizacije.

Toni Pisar

Prilagajanje mladih novemu delovnemu okolju

Prehod iz šole v podjetje pomeni za mladega človeka prelomnico v njegovem življenju. Delo v podjetju se v več bistvenih pogledih razlikuje od šole in življenja zunaj tovarne. Če v podjetju ne opazijo, če ne upoštevajo težav, s katerimi se mlad človek srečuje na poti prilagajanja, če mu nihče pri tem ne pomaga, se lahko zgodi, da namesto dobrega delavca dobimo delomrzneža, človeka, ki bo imel do dela nepravilen odnos. Nastane lahko fluktuacija mladih delavcev po eni strani, po drugi pa se lahko v mladih ljudeh ugnezdi slabe navade pri delu in v prostem času. Ne smemo pozabiti, da podjetje ne proizvaja samo materialnih dobrin, pač pa tudi družbene odnose, in ne sme zadoščati samo potrebam potrošnika, pač pa tudi potrebam svojih delavcev. Pravilno vživljanje v novo delovno okolje je enako pomembno za delavca in podjetje.

Človek prebije v delovnem okolju eno tretjino svojega življenja. Delo je pogoj za eksistenco in bistveno vpliva na življenje vsakega človeka, na njegovo počutje pri delu in v prostem času. Doba prilagajanja mladega človeka na novo delovno okolje je najprej odvisna od njega samega, od njegove sposobnosti prilagoditi se spremembam in tujemu okolju, potem pa od ljudi, ki takšnega mladega človeka sprejmejo medse. Prilagojenost pomeni, da se človek, ki je prišel v novo okolje, otrese tega, da je drugačen, da ga nimajo več za tujca in ga dokončno sprejmejo medse.

Do zdaj smo govorili o spremembah, ki se tičejo delavca, a obstaja tudi druga sprememba, ki pa vpliva na delavce z različnim učinkom. To je sprememba okolja: novi stroji, višje norme, novi prostori in nova vodstva tovarn. Vse to lahko neugodno vpliva na mladega človeka, če ga na take spremembe ne opozorimo in pripravimo že prej.

Kaj pričakuje mlad človek ob vstopu na novo delovno mesto? Vsak delavec išče afirmacijo svojega dela, išče delo, ki je vredno človeka, išče zadovoljstvo v delu, ki ga opravlja, in zadovoljstvo, ki ga daje sodelovanje. Kdor izpolni zahteve, ki mu jih zastavlja okolje, si pridobi njegovo

priznanje, kdor nasprotuje, ker se noče ali ne more sprijazniti s pričakovanji svojega okolja, bo naletel na nerazumevanje, doživel bo neuspeh, težave, morda tudi tragedije. Prav zaradi tega je potrebno, da delavcu, posebno mlademu, nudimo vse za nemoteno delo, ker bomo od takega odnosa imeli koristi prav vsi. Marsikje takemu delu ali bolj raziskavam, ne posvečajo dovolj pozornosti in so potem nemalokdaj presenečeni ob dejstvu, da delavci zapu-

ščajjo delovna mesta in odhajajo drugam. Zato metode dela, ki so veljale nekoč, skoraj gotovo ne veljajo več. Kakor nenehno spreminjamo metode dela in tehnološke procese, uvajamo nove in nove oblike dela, moramo spreminjati in dopolnjevati tudi odnose do sodelavcev. V vsaki sredini se mora čutiti prisotnost vsakega delavca, vsak mora čutiti, da njegovo delo pravilno cenimo. Vedeti moramo, da se srečno življenje na delovnem mestu čuti potem tudi doma in da je torej zelo važno, kako skrbimo za svoje sodelavce na delovnem mestu. Po teh ugotovitvah vidimo, da se tudi večji materialni stroški, ki so namenjeni za delavčovo dobro počutje, za dvig njegove kulturne ravni in omogočanje, da lahko uporablja vse objekte, ki so za ta namen narejeni, hitro povrnejo.

Dvigniti moramo spoznanje v vseh mladih, ki so se in se še bodo zaposlili v železarni, da so med nami zaželeni, vključiti jih moramo v delo naše mladinske organizacije in jim nuditi vse, kar smo jim v tem trenutku sposobni dati. Vsak mlad človek mora začutiti, da ima poleg dela tudi možnost uporabljati vse dobrine, ki mu jih nudi osnovna organizacija ZSMS in tudi železarna kot celota.

Vključevanje mladih v mladinsko organizacijo mora potekati v vseh osnovnih organizacijah. Prek mladinske organizacije moramo mlade vključevati v druge družbenopolitične organizacije, da zastopajo načela in potrebe mladinske organizacije ter se čimprej privadijo na samostojno odločanje v raznih situacijah, na katere bomo naleteli.

Rudi Mlinar

Stanovanjska problematika mladih

Med problemi, ki danes tarejo mladino, je gotovo največji stanovanjska stiska. Mladi predstavljajo v naši železarni okoli 35 odstotkov zaposlenih, torej dobro tretjino. Če vemo, da od vsakega zaposlenega odvajamo 10 odstotkov bruto OD za gradnjo stanovanj, torej tudi mladi prispevajo veliko in bi torej bilo logično, da bi tretjina zgrajenih stanovanj tudi pripadla mladim, se pravi vsako tretje stanovanje. Pri planiranih 100 stanovanjih, ki naj bi bila zgrajena letno, bi to pomenilo okoli 30 stanovanj. To ni malo, in vemo, da bi to bilo skoraj nemogoče. Bila so leta, ko železarna ni mogla graditi stanovanj in tako se je število prošenj večalo. Bloki na Javorniku so stanje vendarle nekoliko pomaknili naprej. Mladi bi želeli biti udeleženi tako pri dodeljevanju novih stanovanj kot tudi pri zamenjavih starih na Čečovju. V zadnjih dveh letih je dobilo stanovanja 55 družin mladih. To je sicer lepa številka, a če vemo, da so še 103 nerešene prošnje, vidimo, da je problem le precej velik.

Železarna sprejema na delo veliko delavcev, med njimi tudi precej mladih. Ni lahko mlademu človeku, ko si komaj ustvari družino, živeti doma s starši in sorodniki v stanovanju, ki je morda res prostorno, a za več družin premajhno. Za ilustracijo vzemimo razmere v samskem domu. Tu v eni ali dveh sobicah živi več članov družine, med katerimi so pogosto tudi majhni otroci, ki potrebujejo za svoj razvoj vse drugačne

pogoje. Delavci, ki delajo na več izmen, morajo otroke, ti pa nje, da imajo premalo počitka.

Mladim se zdi čudno, da v komisiji za stanovanja ni mladih delavcev, ki bi zagovarjali interese mladih. V sedanjem sporazumu o dodeljevanju stanovanj so bile nekatere pripombe mladih upoštevane, tako da ne bodo več prikrajšani.

Mladi delavci pa imamo pomisleke o lokacijah za gradnjo stanovanj. Kako to, da se gradijo stanovanja v glavnem le na Ravnah, saj smo doma tudi na Prevaljah, v Mežici in Črni. Ali ne bi bilo mogoče zgraditi kakšnega bloka tudi tam? In kako bo, ko bo na Ravnah zmanjkalo prostora? Takrat bo tako ali tako treba graditi, kjer pač bodo ustrezne lokacije.

Mladi so prikrajšani tudi pri individualni gradnji, saj jim tudi morebitni krediti nič ne pomagajo, ker pač nimajo toliko privarčevanih sredstev, da bi se takšne gradnje lahko lotili. Mladi delavci železarne želimo, da se gradnja stanovanj nadaljuje v takem tempu kot do sedaj, saj bomo le tako prišli prej do stanovanj, s tem pa tudi do potrebnega zadovoljstva. Lahko bomo več in bolje delali, kar pa je želja in cilj naš vseh, tudi mladih.

Želimo, da na nas mlade gledate starejši kot na vsakega izmed vas in da nas ne puščate ob strani!

Drago Vrstovšek

Varčuješ tudi, če zapreš pipo

Te dni je varčevanje z družbenimi sredstvi zopet posebno aktualno. Domislil sem se, kako včasih mi to varčevanje izigravamo. Pravzaprav smo, kar se tega tiče, zelo zelo različni. Tako doma, ko znamo sedeti brez luči do trde teme, ko znamo zapreti vodo takoj, ko je ne potrebujemo več, pa zopet na delovnem mestu, ko nam je vseeno, ali teče stroj v prazno ali gori luč tudi potem, ko je že davno ne potrebujemo več.

Situacija je zelo jasna: varčevati znamo, ko gre za našo lastnino, ne pa tudi, ko gre za družbeno. Žalostno je, da smo prav mladi v veliki meri tisti, ki ne znamo varčevati niti s svojo, kaj šele z družbeno lastnino. Pa vendar se bomo morali tega naučiti. Svet je vedno bolj siromašen z energijo, kar nas že sili k varčevanju. Ne smemo čakati, kajti če danes spremenimo svoj odnos do družbene lastnine, bomo ti isti dan, ko bomo v to zares prisiljeni, sigurno lažje maksimalno štedili. Zavedati se moramo, da s tem, ko zapremo vodo, ugasnemo luč in izključimo stroj, koristimo tudi sebi. Seveda ne takoj, neposredno, ampak šele kasneje. Gotovo ne bo nekega

vidnejšega uspeha, če bi varčevali posamezno, kar je tudi pogosto vzrok nevarčevanju.

Če nekoga, ki odide od umivalnika, ne da bi zaprl vodo, na to opozoriš, bi hitro imel odgovor: »Če drugi lahko, zakaj jaz ne bi smel?« Tega pa se ne zaveda, da nekdo drug reče isto in misli prav njega. Tudi starejši delavci bi tu lahko storili mnogo več, ne samo s svojim zgledom, ker je to za učinkovito akcijo vsekakor premalo, ampak z direktnim opozorilom, s pametno razlago. Ljudje pa smo tako neprizadeti ob stvareh, ki se nas direktno ne tičejo, da se v sosedove zadeve sploh ne mešamo, pa četudi včasih ta s svojim početjem dela škodo tako sebi kakor nam. Ne gre vedno samo za varčevanje, ampak tudi za navade. Že kar iz navade vedno bolj pozabljam, da delamo škodo družbi, v kateri prebivamo. Nobene parole pa ne bodo zalegle, nobeni ukrepi zadostovali, če se ne bo spremenilo mišljenje v nas, ljudeh, če ne bomo mi mladi odločno rekli in tudi pokazali, da znamo varčevati tudi pri teh stvareh.

Rudi Mlinar

Življenje na pogorišču

Neko nedeljo v začetku marca smo obiskali Frančiško Mihev na Zelenbregu. Bil je čudovit, sončen zimski dan, cesta v breg pa zelo slaba, pravi blatni kolovoz. Končno smo se pripeljali do sosedu, kjer so imeli Mihevovi začasno eno sobo. Tam pa smo našli samo otroke.

Zagledala sem se v te otroške oči, ki bi se morale brezskrbno smejeti, a so ostale neme od bolečine. Otroci so nam povedali, da si je njihov oče med vojno poškodoval noge. Dolgo je болоval tudi na jetrih, zato je najprej opravljal le lažja dela, zadnji čas pa je bil nezmožen za delo. Za zdravljenje je imel slabe pogoje, saj se s skromno kmetijo, niso mogli preživljati, plačevati davke in poleg tega še odvajati denar za zdravljenje. Njegov konec se je približeval počasi, a neizogibno, za sabo pa je pustil otožna srca otrok in svoje žene.

Samo dva dni po njegovi smrti, ki jih je silno prizadela, jim je ogenj vzel njihov skromni, vendar dragi dom. Poslopje je bilo že zelo staro in leseno, zato jim ni uspelo ničesar rešiti. Zgorelo jim je vse: pohištvo, TV, radio, knjige, stare skrinje, obleka, žito, vsi dokumenti, skratka vse, kar je bilo v zgradbi.

V trenutku, ko so ostali brez vsega, se jim je zazdelo, da izginja svet pod njimi, da se trga vse, kar jih veže na življenje. Prvo pomoč so jim najprej nudili sosede. Zelo so jim pomagale tudi družbenopolitične organizacije in OZD, katere so jim nudile materialno in denarno pomoč. Pomagala sta jim tudi sindikat železarne, zveza borcev, ki jim je priskrbel prikolico za začasno nastanitev. V območju Raven so po šolah in delovnih organizacijah zbirali obleko in denar. Hvaležni so vsem, ki so jim priskočili na pomoč in izkazali toplo človeško solidarnost.

Odšli smo na pogorišče. Veter se je zaganjal v mlada drevesca, a jaz sem se tiho zazrla v zoglenelo opeko, kjer je še pred kratkim bil dom otrok.

Življenje teče dalje, toda v tem življenju je ostala mati s šestimi otroki. Njihove misli se še vedno vračajo v preteklo

dni. Brez doma so razdvojeni, podobni samemu pogorišču sredi življenja narave.

Pomlad prihaja in Frančiški s šestimi mladoletnimi otroki bo prinesla veliko trdega dela. Čaka jih delo pri gradnji novega doma, za katerega bodo morali najeti kredit. Morali bodo zgraditi tudi novi hlev, ker se bo stari vsak čas podrl. Poleg vsega pa jih še čaka tudi delo z živino, delo na njivah in travnikih.

Ob vrnitvi smo srečali Frančiško Mihev. Povedala nam je, da je vajena trdega dela že od rane mladosti, zato se je tudi poročila na kmetijo. Garala je z možem na svoji skromni kmetiji, da bi lahko nasitila toliko lačnih ust in pred seboj je imela cilj, da spravi vse svoje otroke do kruha, da jih vzgoji v zavedne člane naše družbe. Njeni otroci so prav tako kot ona sama morali prijeti za delo že v zgodnji mladosti. Medtem ko so se mestni otroci brezskrbno igrali, so Frančiškini delali. Tako utrjeni se bodo zdaj spoprijeli z delom in življenjem, ki jih čaka.

Sonja Tratnik

REKLI SO

Morala je monopol nemoralnežev.

Petan

Upanje... eno od tistih zdravil, ki ne ozdravi, temveč samo daljša trpljenje.

Achard

Delaj dobra dela in ne bodi okruten, kajti nasilje je orožje norcev.

Termezi

Čimveč je navad v človeku, toliko manj je svoboden in neodvisen.

Kant

Roman Pori, Tihožitje, tuš

KULTURNO GIBANJE

Kultura postaja vedno bolj sestavni del skoraj vseh dnevnih redov raznih sej. Veliko govorimo o njej, vendar razmeroma malo od tega prenesemo v dejanja. Enolično, enakomerno glasno tečejo besede, ki hočejo biti revolucionarne, a jih razum ne sprejema, ker smo jih že pač po desetkrat mogli in so v bistvu zmeraj enake — votle v svojem velikem pomenu, ker v resnici malokdaj pridemo dlje od besed, pa so zato že tudi kar začetek in konec hkrati. Otročje je misliti, da takole kulturno besedovanje zadovoljuje potrebe po kulturi. In če bi z govorjenjem, ki je žal dostikrat frazarjenje, dosegli to, da bi se naš človek osvestil, začutil duhovno lakoto, odkril praznino v sebi in nazadnje rekel: »knjigo, sliko, gledališko predstavo itn. potrebujem kot kruh in vodo,« bi to pomenilo, da je položen temeljni kamen, na katerem bi lahko začeli graditi dejansko kulturo.

Vsak mlad človek, vsak delavec se lahko nauči spoznavati velika dela in njihovo umetniško vrednost, samo verjetno ne ve, da mu bo to spoznanje prineslo večje zadovoljstvo kot krožnik dobre juhe ali cenenen Doktor romani pa razni Vikendi, Herci in podobna šund literatura.

Kaj so pa kulturniki storili, da bi mlade delavce od tega odvrnili in jim v zameno približali pisano besedo velikanov duha? Že res, da imamo kulturne petke, samo nihče mi ne bo dopovedal, da so na takem nivoju, ki bi ga lahko razumel sleherni delavec. Kultura ima svojo abecedo (celo vsaka zvrst umetnosti svojo) in je menda jasno, da se je je treba začeti učiti od začetka. Ne moremo potisniti delavcu v roke Goetheja ali Kafko, Rembrandta ali Toulouse-Lautreca itn., pri tem pa misliti, da smo storili veliko kulturno dejanje. Delavec ne bo vedel, kaj bi z vsem tem, ne bo videl pravega smisla v tem, ne kam kaj spada, ne kako si je kaj mogoče razložiti — z eno besedo: premočna doza zdravila

lahko deluje tudi v nezaželeni obliki — kot strup.

To seveda ne pomeni, da kak delavec ni zmožen razumeti Kafke ali Goetheja, a posameznik se pač izgubi v množici. Vse to bo postalo razumljivo večini tedaj, ko se bo navadila razmišljati, kritično ocenjevati, za to pa potrebuje neko podlago, na katero lahko gradi, in še čas za gradnjo.

Nadaljnja oblika kulturnega osveščanja so literarni krožki, ki bi jih lahko razdelili na več skupin, npr. od tiste, kjer bi se ljudje seznanili s kvarnim vplivom šunda, pa prek spoznavanja del amaterjev, materialistično usmerjenih umetnikov, do Goetheja itn.

Marsikdo gre v likovni salon zgolj iz radovednosti in ne iz resnične potrebe, da bi videl nekaj novega, kritično razmislil ob tem in si obogatil duha. Predstave v Titovem domu so obiskane (ali tudi niso), ker so pač poredko. Kakšni pa bi bili odgovori, če bi po zadnjikrat spuščeni zavesi ljudem postavil eno samo vprašanje: »Ali ste razumeli smisel predstave?«

Ljudje niso toliko krivi za svojo nevednost kot tisti, ki jim najprej ponudijo poslastico, »juhe« pa jim še omenijo ne.

Lažna bi bila trditev, da ni kulturnih prireditev pri nas. Samo to, kar je, ni najboljša oblika, ni tisto, kar bi bilo treba delavcu dati **najprej** in mu je nujno potrebno. Pa če se tega zavedamo ali ne, ukrepati bo treba, kajti sicer ne bomo nikoli uresničili načela, ki je za zdaj žal le fraza: **delavski razred kroji in izvaja kulturo, kultura je v rokah delavskega razreda.**

Mladi ljudje, še posebej komunisti, bi morali na tem področju trdo delati, vzgajati sebe, nato pa druge po svojih sposobnostih, osveščati že z medsebojnim pripovedovanjem in pravilno usmerjati miselnost, kjer se da, ter tako vzbuditi potrebo in lakoto po duhovni hrani.

Z. S.

PESEM

Drobcena deklica je izgubljeno stala na prvi stopnički; stopnice so se dvigale tako visoko nad njo, da jim ni videla konca. Kot kovanec velike oči ji je otožnost še večala. V cunje oblečeno telo se je umikalo mimoidočim, ki se niso menili zanj. Čakala je tako neskončno potrpežljivo, kakor oni nikoli ne bi znali.

Starka se ji je bližala z opotekavo hojo, da nikdar ni vedela, ali je pijana ali trezna, a po njenih krvavih očeh je videla, da je pila. Trdo jo je prijala in jo nekaj časa molče vlekla ob sebi, tako da si Tanja ni upala ne govoriti ne jokati. Jo bo spet tepla ali le zmerjala? Pa saj ni bilo dolgo, ko je prepoznala napis GOSTILNA in so ju hip nato obdali modro vijoličasti obrazi, režeči se z gnili zobmi ali brez njih v hrupen pozdrav. Zdaj jo je starka izpustila, da je poveznila svojo težko meseno gmoto po stolu, obenem pa že iztegnila roko po polnem kozarcu, ki ni bil njen, a to

je bilo v tej družbi popolnoma vseeno, dokler je le bilo kaj v njih.

Tanja je izginila v pršu njenih besed o mestu in ljudeh in o tem, kaj je ta rekel in oni naredil, kot bi pometala ulice, brezobzirno ljudem po nogah in visoko pod krila, brizgajoč naokrog kvante in kletve, ki niso presahnile niti takrat, ko se je že s težavo vzpenjala do podstrešne kamre.

Kot človek, ki se umika nesreči, so duri odskočile nastežaj, še preden se je zagnala vanje. Oddahnila si je in že spet prhala: »Tanja, coprnicna smrkava, kje si? Če se mi pri tej priči ne prikažeš, te pretepem s pletenico, ko te najdem!«

Dekletce je negibno čepelo pod posteljo, trepetalo v tanki raztrgani srajčki in brez glasu jokalo v drobne pesti. Starka je potegnila steklenico iz vreči podobne torbe, se razkoračila sredi čumnate, oprla roko v bok in z drugo dvignila steklenico, pa nagnila, da ji je zaklokotalo v grlu in za-

curljalo po bradi, da je postala mokro mehka in začela brenčati:

»Tana, vem, da si tu. Pridi od tam, kjer si, saj veš, da se težko pripognem! Pridi, ne bom te tepla, peli bova!«

Premrzlo in pretrdo je bilo že pod posteljo, zato je šklepetajoči otrok prilezel ven in se vzravnaval pred svojo veliko, pijano materjo.

»Tako, zdaj pa lepo poj, jaz pa bom zraven. Saj veš, tisto mojo: Še kikelco prodala bom...!«

In potem sta peli. Nežni, hlipajoči glasek je prhotal po prostoru, kakor bi hotel ubežati, hripavi pijanski pa ga je povsod dohiteval, lovil in ga spet poganjal pred seboj, **zategel, lepljiv in hôten:** »Še kikelco pro- daala bom, za slad- ko — vin- ce daa- la bom-«.«

Zlatka Strgar

Pri partizanskih materah

Na dan žena smo mladinci in mladinke KMD Železarne Ravne obiskali 15 partizanskih mater in jih skromno obdarili. Pridružila sta se nam tudi dva vojaka iz karavle Sonjak, ki sta se odzvala našemu vabilu.

Zbrali smo se na avtobusni postaji, kjer smo se razdelili v dve skupini. Ena je krenila na Tolsti vrh, druga pa proti Dobrijam in Koroškemu Selovcu. Razdelili smo se zato, ker živijo partizanske matere pač daleč ena od druge.

Kamor smo prišli, povsod smo naleteli na topel in prisrčen sprejem. Dve materi sta bili našega obiska še toliko bolj veseli, ker sta bili zaradi bolezni priklenjeni na posteljo. Pri tem pa sta se vprašali:

»Ali ste res ta obisk organizirali vi, mladinci?«

Ko smo jima vse povedali, so se jima od presenečenja orosile oči. Niso pričakovale našega obiska, ker so mislile, da so nanje pač že vsi pozabili.

Vse matere so nam pripovedovale zgodbe in dogodke iz svojega življenja. Z nagubanih čel in iz solznih oči smo lahko razbrali, kaj vse so morale prestati in pretrpeti ter kaj vse so prispevale za zmago in osvoboditev naše domovine. Nikdar več si ne želijo takšnih hudih časov, saj prav dobro vedo, kaj kruta vojna pomeni.

Ob vsem tem pripovedovanju smo se tudi mi globoko zamislili in vemo ter upamo, da bomo le z medsebojnim razumevanjem in pomočjo pri delu lahko skrbeli za lepši in mirnejši jutri.

Zunaj je bila že trda tema, ko smo se s toplim stiskom rok poslavljali. Zaželeli smo jim še veliko zdravja, sreče in zadovoljstva ter jim obljubili, da jih bomo čez leto dni ali še prej ponovno obiskali.

Peter Metulj

»Mladi fužinar« izhaja kot občasna priloga »Informativnega fužinarja«.

Ureja ga uredniški odbor: Rudi Mlinar, Nada Ortan, Robert Robnik in Zlatka Strgar, ki je odgovorna tudi za vsebino.

POZIV K PONOVNEMU AKTIVIRANJU DRUŠTVA INŽENIRJEV IN TEHNIKOV

Društvo inženirjev in tehnikov (it) je svoječasnno sorazmerno dobro delalo na področju družbenega in stanovskega življenja. Prirejalo je razne strokovne ekskurzije in predavanja. V zadnjem času pa je delo društva povsem zamrlo. Sicer je predsednik društva upokojen, podpredsednik pa je odšel v drugo železarno, vendar to še ni opravičljivo dejstvo, da funkcionarji niso, v tem primeru predsednik, dolžni sklicati letnega občnega zbora.

Ker ima Železarna Ravne sedaj 235 inženirjev in tehnikov, je potrebno, da se občni zbor čimprej skliče in razreši dosedanja odbor ter izvoli novi, v katerega naj se v glavnem vključijo mladi inženirji in tehniki. Leto 1975 je proglašeno za leto inovacij. Kdo je bolj poklican za to, da se do maksimuma razvije racionalizatorstvo in novatorstvo, kot ravno vsi inženirji in tehniki? Vsi inženirji in tehniki so dolžni tudi pomagati vsem preprostim delavcem, pri katerih je mnogo dobrih tehničnih idej, da bi se te izvedle.

Železarna Ravne je v obdobju velike razširitve in bi se njen razvoj lahko mnogokrat pretresal na raznih kroških inženirjev in tehnikov vseh strok. Smatram, da bi bilo brezpredmetno, da bi si pričeli očitati, zakaj je društvo ta leta spalo, temveč je bolj važno, da oživi, da dobi vzporedno mlad in prerojen odbor, ki bo naredil širok program — saj je dela na pretek!

F. B.

VISOK OBISK PARTIJSKIH IN DRŽAVNIH FUNKCIONARJEV

Dne 19. marca 1975 smo dobili v Železarni Ravne visok obisk. Obiskal nas je član predsedstva Socialistične federativne republike Jugoslavije in predsednik odbora za narodno obrambo pri centralnem komitetu zveze komunistov Jugoslavije tovariš generalpolkovnik Ivan Kukoč. V njegovem spremstvu so bili člani izvršnega sveta Lojze Briški, poleg njega pa še vodilni delavci Branko Bosanec, Marko Glušac in Slavko Gerič.

S funkcionarji delavske samouprave, zveze komunistov, aktivom zveze borcev, predstavniki zveze socialistične mladine, predstavniki aktiva mladih delavcev, predstavniki zveze sindikatov so se imenovali vodilni tovariši na čelu z generalpolkovnikom Ivanom Kukočem pogovarjali o stanju obrambnih priprav v Železarni Ravne, t. j. o civilni zaščiti, protiletalski obrambi in samozaščiti. Ugotovili so, da je bilo na področju civilne zaščite in protiletalske obrambe narejenega precej in da načrti za prihodnost kažejo še nadaljnji razvoj omenjenih priprav.

Na področju samozaščite se je ugotovilo, da je bilo sicer do sedaj precej storjenega, vendar bo treba na tem področju ustvariti prvo »samozaščitno kulturo« in izdelati bo potrebno še več pravilnikov, ki naj bi do potankosti regulirali vse zadeve, ki spadajo pod pojem samozaščite. Samozaščitno kulturo bomo morali »podružbljati« tako daleč, da bo vsakdo izmed 4400 sedaj zaposlenih do potankosti seznanjen z vsemi dogajanji in ne samo to — vsakdo od teh

Razgovor dr. F. Sušnika z generalpolkovnikom Ivanom Kukočem

4400 zaposlenih bo moral biti čuvar naše varnosti.

Po ogledu jeklarne in tovarne nožev so bili gostje v študijski knjižnici. Prof. dr. Franc Sušnik je gostom pokazal knjižnico, ki spada med največje v Sloveniji in ima 75.000 knjig. V izčrpnem pogovoru je dr. Sušnik gostom orisal precej pomembno slovensko kulturno dediščino iz avstrijske Koroške, tako da so gostje z velikim zanimanjem spremljali njegova izvajanja. Generalpolkovnik Ivan Kukoč je svoje vtise vpisal v knjigo obiskov. Visoki gostje so nato odšli v Dom telesne kulture, kjer so si ogledali košarkarsko tekmo.

Po večerji so gostje odpotovali in kakor so nam rekli, so odnesli ugodne vtise tako iz železarne, kakor iz kraja. Razgovori, ki smo jih imeli z generalpolkovnikom Kukočem pa nam bodo podlaga za veliko akcijo, ki jo bomo začeli na področju samozaščite.

Medtem smo imeli že razne konference ZK in konferenco sindikata, na katerih smo že poročali o važnosti intenzivnega dela na področju samozaščite, tako da so člani kolektiva prek svojih dveh političnih organizacij že precej seznanjeni s stvarino samozaščite.

F. B.

Sestankovanju na rob

V prejšnji številki ste lahko prebrali nekaj misli o sestankovanju z naslovom: Če lahko predsedstvo ZKJ..., ki je po letu dni razprav končno sprejelo pretehtano odločitev, da razprava na njihovi seji ne sme trajati dlje kot 15 minut, replika 5 minut; torej borba za racionalnost in varčevanje s časom, za učinkovitost in stvarnost pri sprejemanju odločitev. Danes prav tako povzemamo nekaj misli iz tujih logov o sestankovanju, ki ima svoje svetle in senčne strani. Teh zadnjih naj bi bilo seveda čim manj.

Nesporna je ugotovitev, da se samoupravljanje brez sestankov ne da izvesti. Aktivnost samoupravljalcev se izraža na različne načine, med temi so sestanki neizogibni. Seje in sestanki postajajo vse bolj dominantna oblika družbene dejavnosti v naši družbi; ker pa nismo vedno dovolj učinkoviti, ampak nasprotno, razvlečeni, s prenatrpanim dnevnim redom, delovni ljudje čisto izgubljajo interes zanje, sestanki pa s tem svojo funkcijo. Naš sistem samoupravnega socializma brez sestankov ne more funkcionirati, zato zaslužijo kar najtemeljitejšo analizo in objektivno kritično oceno.

Obravnavanja sestankov in sestankovanja se danes, kot da je to neka moda, lotevajo kar po vrsti tako teoretično kot praktično. Značilnost večine diskusij pa je, da gledajo na problem le z enega ali določenih zornih kotov, česar jim (ali pa nam) zaradi kompleksnosti in nedorečenosti tematike niti ne gre preveč zameriti. Pomembnejše je, da se nekoga problema zavedamo in poskušamo najti ustrezne, možne rešitve, kar nam pa vedno

ne uspeva najbolj; za razliko od tistih, ki se problema zavedajo, kritizirajo, ne ljubi pa se jim mozgati, iskati in predlagati kakršne koli rešitve. Zaradi tega bo verjetno prav, in za marsikoga zanimivo, da posredujemo določene zaključke, do katerih je prišel urednik Vjestnika Ivan Segota, ki je nedavno napisal magistrsko delo na témo sestankov, z naslovom: »Funkcija in disfunkcija sestankov kot temeljne oblike družbene dejavnosti v samoupravnem socializmu«. Iz tega dela se da izvedeti, koliko in kakšne sestanke imamo in kaj bi bilo potrebno storiti, da sestanki ne bi postali, kot pravi avtor, antiteza samoupravljanja.

Da brez sestankov ne gre, je torej nesporno. Prav tako je, točno, da so bili sestanki že med revolucijo, v partizanskih enotah in organizacijah nastajajoče ljudske oblasti sinonim za socialistično demokracijo. Z uvajanjem samoupravljanja je postal sestanek prevladujoča oblika družbene dejavnosti. Po določenih raziskavah je ugotovljeno, da je bilo v letu 1955, torej v začetni fazi razvoja samoupravljanja, v Jugoslaviji za sestanke porabljen okrog 80 milijonov delovnih ur in da se je do danes ta številka podeseterila. Ugotovljeno je, da je jugoslovansko poprečje sestanka okrog štiri ure. Če računamo, da se delegacije sestajajo povprečno petkrat na leto in da je v Jugoslaviji okrog dva milijona delegatov, nam to pove, da bodo samo delegacije porabile okrog 40 milijonov ur, večji del od tega delovnih.

Tov. Segota podaja primer neke delovne organizacije z okrog pet tisoč zaposlenimi in ugotavlja, koliko delavcev sodeluje v samo-

upravnih in drugih organih, daje številčni prikaz v ta namen izgubljenih delovnih ur. Stevilke ne bomo prepisovali, temveč raje ponovno ugotovimo, da tudi v naši delovni skupnosti vsak 9. ali 10. delavec sodeluje v nekom organu — kar je seveda po eni strani zelo pozitivno — in da se bo v bodoče, z ustanovitvijo novih TOZD število vseh vrst delegatov neprimerno povečalo, da pa praktično vsi zaposleni sodelujejo na zborih delovnih ljudi, sestankih delovnih skupin, in da ne pozabimo, na sestankih družbenopolitičnih organizacij. Tako pri nas, ki smo velika delovna organizacija. V manjših OZD pa so praktično vsi zaposleni nekje vključeni; dogaja se celo, da jim za določene delegacije ali druge organe zmanjkuje ljudi. Verjetno se bo pri prihodnjem novem samoupravnem konstituiranju železarne tudi nam dogajalo podobno; če seveda ne bomo ravnali bolj racionalno in ne bomo po nepotrebnem rinili v pretirano množičnost pri delegiranju, ki sama po sebi še ni porok za dvig kvalitete socialističnega samoupravljanja.

Normalno je, da razvoj samoupravljanja pogojuje oz. zahteva večje število sestankov, sej, zborovanj ali kakor koli se že imenujejo. Vendar, kakor pravi Segota: »Kadar sestanki postanejo sami sebi namen, kadar se zgolj na njih izčrpa samoupravna (ali druga, npr. družbenopolitična) dejavnost, ne pa v uresničevanju dogovorov; kadar imajo ti sestanki zaradi nepripravljenosti, nevedenega sodelovanja udeležencev ali pomanjkanja samokontrole za cilj izrabiti čas proizvodnega dela; kadar potekajo med delovnim časom in je njihov namen brezdelje in prosti čas v okviru izrednega časa; potem so sestanki disfunkcionalni. V jugoslovanski praksi je take tendence mogoče pogosto opaziti.« Nadalje je navedeno, da je v neki delovni organizaciji šlo več ur v izgubo zaradi sestankov kot zaradi bolniških izostankov itd.

Ugotavljamo, da je sestanek samoupravne organa družbeno koristno delo, vendar proizvodno delo to le ni. V mnogih delovnih organizacijah, pa tudi pri nas (npr. delavski svet TOZD MO) so se odločili imeti sestanke izven delovnega časa. To je sicer zelo relativen pojem, zakaj ni problematično organizirati zborov delovnih ljudi ali drugega sestanka izven delovnega časa, kjer delajo vsi v eni izmenici, precej drugače pa je pri nas, ki imamo tretjo in četrto izmeno in še cel kup sorodnih težav. Ponekod rešujejo probleme tako, da imajo sicer vse zore in vse druge sestanke med delovnim časom, za nadomestilo pa delajo dve ali tri proste sobote na leto. Mogoče je to sprejemljiva metoda. Potrebno bi bilo ugotoviti mnenje večine članov delovne skupnosti. Poglejmo spet, kaj pravi Segota. Trdi, da prestavljanje sestankov izven delovnega časa objektivno podaljšuje delovni čas, zožuje prosti čas in moti običajno razpolaganje s prostim časom za druge družbenopolitične dejavnosti v družbenopolitičnih skupnostih in za druge človekove potrebe, npr. dodatno delo kot dodatni vir zaslužka, rekreacija in podobno. Poleg tega tudi ni poročila, da bodo sestanki izven delovnega časa bolj učinkoviti. Postavlja se tudi čisto formalno pravno vprašanje, koliko lahko delegata prisilimo, da hodi na seje po svojem rednem delovnem času, ne da bi mu ta čas tudi plačevali; to pa bi vodilo v drugo skrajnost in pogojevalo oz. povzročilo nepredvidene posledice.

Zelo enostavna in točna je ugotovitev, da ni škoda delovnega časa, če je sestanek učinkovit. Na žalost pa je učinkovitih sestankov iz različnih vzrokov relativno malo.

Povrnimo se spet k že omenjeni analizi, ki med drugim pravi, da je vse več ljudi, ki se sestankov izogibljajo: ker so jih siti, ker predolgo trajajo, so prepogosti; hkrati pa ti ljudje nezavedno otežujejo normalno funkcioniranje samoupravnega mehanizma. Po drugi strani pa sestanki, ki pri nas trajajo poprečno 3—4 ure, optimalno izkoriščen čas pa je ura in pol, ne dajejo pričakovanega delovnega uspeha, pa tudi potrebne kvalitete ne. Na dolgih sestankih je opaziti utrujenost in zdožčasnost, ljudje se niso več zmožni koncentrirati na vsebino sestanka in razpravo, ki poteka tako, da na koncu izglasujejo odločitve, ki niso ustrezen rezultat porabljenega časa. Čas sestankov je pogosto razporejen

neracionalno, sestanki se pričenjajo z zamudo in predolgo trajajo.

Na prvega udeleženca razprave, referenta, razlagatelja ali podobno odpade približno 60% dolžine sestanka, na drugega mogoče 10—15%, 25% pa na vse preostale.

Sestanki bi morali biti poprečno za polovico krajši. Uvodni govori naj bi bili zelo koncizni (približno 15 minut dolgi) diskusije pa usmerjene v pomembnejše probleme in vprašanja, ki so predmet dogovarjanja. Razprave bi prav tako morale biti kratke in jedrnat — okoli 5 minut — omejile naj bi se na pojasnjevanje lastnih stališč o predlaganih alternativah. Zato bi bilo treba posebej modificirati sedanje oblike samoupravnega obveščanja, ki so danes po večini še neustrezne. Te oblike bi morale biti take, da bi delavce seznanile z bistvom problemov.

Da učinkovitosti sestanka ne smemo prepuščati stihijskemu razvoju, zgovorno potrjuje dejstvo, da je že Lenin v 20. letih, ko je opominjal na nevarnost, ki grozi zaradi pretiranega, neučinkovitega in nesmotrnega sestankovanja, predlagal svetu ljudskih komisarjev, naj na sejah govori referent le po 10 minut, udeleženci razprave po 5 minut, kar velja za prvega, drugi pa po tri minute. Za sprejem predloga ali glasovanje proti naj bi bila dovolj minuta, posamično sodelovanje v razpravi pa je dopuščeno največ dvakrat.

Tako Lenin pred 50 leti, ko je bilo sestankov neprimerno manj kot danes. Naša dolžnost v sedanjem trenutku je, da se prisilimo k razmišljanju in k iskanju kar najbolj optimalnih rešitev. V razmišljanju pa naj se vključi kar najširši krog prizadetih delovnih ljudi.

Janko Dežman

Iz naših TOZD

TRO DANES IN JUTRI

Po zaključenih rekonstrukcijah, ki so jih zmogli s precejšnjo mero odpovedovanja osebnih dobrin sodelavcev, lahko v TRO danes rečejo, da imajo novo, sodobno tovarno.

Na razpolago imajo 2160 m² za proizvodnjo, 1367 m² za skladišča, remont, materialno službo, sanitarije in družbeno prehrano ter 650 m² za upravo in druge službe podjetja. Poleg tega so poskrbeli tudi za okolico, asfaltirali so cestišča in uredili nasade. Zgradili so kolesarnico in končno postavili še ograjo, tako da sedaj lahko rečejo, da tvori vse skupaj zaključeno celoto.

Istočasno so tudi v proizvodnji dosegli velike uspehe, tako v povečanju že ustaljene proizvodnje, kakor tudi pri razširjanju asortimentov in vključevanju novih proizvodov v proizvodni program. Proizvodnja pil je bila dolga leta zelo problematična in razprave, ali ima to orodje bodočnost ali ne, so pokazale, da enostavna obrtna proizvodnja ne bo več našla prostora v hitro razvijajoči se industriji. Po temeljitih analizah so prišli do zaključka, da je treba modernizirati tehnološko operativno in specializirati delovna mesta. Modernizacija je zahtevala tudi nove produktivne stroje, ki pa so zaradi individualne izdelave zelo dragi.

Proizvodnja pil je tako lahko narasla od 361.201 kosa v letu 1959 na 1.449.135 kosov v lanskem letu. V petnajstih letih se je torej proizvodnja štirikrat povečala.

V pilarni bo tudi v prihodnje dovolj dela, zamenjati pa morajo še preostale stave nasekavalne stroje in popolnoma preurediti termično obdelavo.

Proizvodnjo orodja za obdelavo in predelavo lesa in umetnih materialov v lesno predelovalni industriji so v TRO začeli uvajati v letih 1960—61. Začetne težave so bile zelo velike, saj o tem orodju niso dosti vedeli, pa tudi lesna industrija je zelo skeptično gledala na njihovo kvaliteto. To orodje se je namreč do tedaj, pa tudi še kasneje izključno uvažalo. Toda s pionirskim delom, ki so ga tudi opravili, so z leti dosegli isto stopnjo kvalitete, ki jo nudijo renomirane firme z Zahoda. V zadnjih letih so intenzivno razširjali program tega orodja, uvedli so krožne žage in drobilnice, podvojili proizvodnjo industrijskih nožev, dogovarjajo pa se še za proizvodnjo glav z izmenljivimi trdokovinskimi ploščicami po sistemu leuco.

Lani so naročili tudi napravo za tefloniziranje svedrov in krožnih žag, ki je medtem prispela in izvršeni so tudi že poskusi. Služi največ za povečanje izvoza na zahodna tržišča, kjer že zahtevajo, da so določena orodja preoblečena s to maso.

Proizvodnja tega orodja je znašala leta 1960 5312 kosov, lani pa 329.114 kosov, torej se je povečala za 620-krat!

Tudi v prihodnje računajo, da se bo ta proizvodnja še povečala, toda skrbeti bodo morali, da bodo vse novosti, ki se pojavijo v lesni industriji, takoj izkoristili sebi v prid, s tem pa si tudi zagotovili tržišče.

Vzporedno z rastjo proizvodnje je rasel tudi kolektiv. V letu 1962 je bil stalež 102 za-

poslena, sedaj pa jih je že 329, od tega 149 žensk in 180 moških. Imajo tudi 8 rednih študentov, 12 izrednih in 18 učencev v gospodarstvu.

Lani je celotni dohodek znašal 51.329.171 din, za letošnje leto pa predvidevajo, da bo celotni dohodek TRO Prevalje znašal že 63 milijonov din.

Osební dohodki so vedno zelo kočljiv problem. Lani so znašali 2681 din na zaposlenega. Prilagajajo jih produktivnosti slehernega člana kolektiva, seveda v odvisnosti od ustvarjenega dohodka. Dosegli so dobre rezultate v proizvodnji in zato so lahko osebne dohodke počasi približevali višini osebnih dohodkov v Sloveniji. Višina osebnih dohodkov, ki je v odvisnosti od uspešnega poslovanja, pa je večkrat kamen spotike zaradi inflacijskih težajev našega tržišča. Enostavno ne morejo najti prave oblike kompenzacij za draginjo, na katero pa v podjetju nimajo nobenega vpliva. To področje je na splošno še dokaj nerazjasnjeno in zato se vsako povečanje osebnih dohodkov, ki temelji na višji produktivnosti, izgubi z draginjo. Ob letošnjem usklajevanju in povečanju osnov osebnega dohodka v TRO ni nikogar, ki bi imel manj kot 1300 din, seveda ob normalnem številu ur na mesec.

V zadnjih letih so zaradi potreb tudi več vlagali v družbeni standard. Tako se je proti koncu lanskega leta vselilo v nova stanovanja 7 družin. Skupno imajo sedaj 28 lastnih stanovanj, poleg tega pa je v preteklih letih dobilo tudi več sodelavcev TRO kredite za gradnjo lastnih hiš. Za letošnje leto predvidevajo nakup najmanj 6 stanovanj. Vedo, da bi morali že sedaj graditi veliko več, glede na mlad kolektiv, toda gradnja je vezana na finančne rezultate. Takšno je bilo vodilo ob letošnjem zaključnem računu: stanovanja in toplovodna ogrevanja na Prevaljah.

Letos jih čakajo posebno težke naloge. Prevelika stopnja inflacije se močno odraža tudi pri njihovih izdelkih, zato bodo morali storiti vse, da stroškov, na katere lahko vplivajo, ne bodo povečali, temveč bodo štedili na vsakem koraku in tako prispevali k stabilizaciji vsega našega gospodarstva. Po prvi obletnici združitve z železarno ugotavljajo, da so z njo zadovoljni in da so na ta način veliko pridobili. Čeprav vseh zadev, ki jih žulijo, niso rešili, verjamejo, da bodo z dobro voljo tudi tu našli potrebna skupna stališča.

SAMOUPRAVNO V RIZIK

19. marca letos se je na pobudo vodstva TOZD na dvanaesti, izredni seji sestel delavski svet TOZD mehaniske obdelave. Dnevni red je vseboval samo eno točko: plasman stiskalnic in industrijskih nožev na tržišču ZSSR. Poglejmo, kaj je povzročilo sklic izredne seje.

Že nekaj časa s Sovjetsko zvezo intenzivno sodelujemo, predvsem izvažamo stiskalnice, želeli pa bi tudi druge finalne proizvode, zlasti še industrijske nože. Nekaj stiskalnic smo sovjetom že prodali. Ti so s kvaliteto naših proizvodov zelo zadovoljni. Želijo z nami trgovati še naprej, so za sklenitev pogodb ml-

ljonskih vrednosti, plačujejo v trdni valuti takoj po prevzemu robe itd. Pri vsem tem pa se zadnje čase postavlja pomembna ovira — predragi smo — in to za okoli 20 do 30% v primerjavi s cenami enakih proizvodov drugih ponudnikov na svetovnem trgu.

Znano je, kakšna je usmeritev našega gospodarstva v naslednjem obdobju: čim več izvažati in čim manj uvažati! Tudi v železarni smo si zastavili nalogo izvažati čim več obdelanega jekla — 50% — torej čim več dela, ne pa polproizvodov, saj je znano, kako drago plačujemo staro železo in ferolegure, pa še težko jih je dobiti. Zaradi tega smo zelo zainteresirani za sovjetsko tržišče, ki bi nam ob podpisu ustreznih pogodb v zamenjavo za naše gotove proizvode nudilo staro železo. Poleg tega vemo, da je v zahodnih kapitalističnih državah gospodarska recesija oziroma zamelek krize, katere valovi zadevajo tudi nas in da je potrebno in edino možno, da se vse bolj orientiramo na tržišča vzhodnih socialističnih držav in v dežele v razvoju.

Prve dni marca so se naši predstavniki mudili v ZSSR s namenom skleniti večjo pogodbo za 48 stiskalnic. Od teh bi jih bilo 16 KES-250, ki bi jih izdelovala Metalna Maribor, s katero se bomo v perspektivi povezali ravno na področju izdelave stiskalnic oziroma strojev za preoblikovanje, kakor jih imenujemo.

Glede na to, da v Jugoslaviji cene surovin rastejo, medtem ko na drugi strani na svetovnem trgu padajo, smo zašli v zelo težaven položaj, zlasti še, če upoštevamo dejstvo, da smo si zastavili nalogo čim bolj povečati izvoz. Pogodba, ki naj bi jo s sovjeti zaključili, naj bi bila takale: po njihovem oziroma po njihovih cenah 6,5 milijona dolarjev, po naših cenah pa okrog 8 milijonov dolarjev. Vidimo, da je razlika ogromna in je torej vprašanje, ali so naše ponujene cene res objektivno postavljene. Res je, da imamo velike materialne stroške itd. Res pa je tudi, da imamo z bolj-šim izkoriščanjem delovnega časa, z boljšo organizacijo dela, zboljšano tehnološko in delovno disciplino, zmanjševanjem izmečka itd., precejšnje rezerve, ki nam morajo omogočiti, da bomo dosegli take cene, ki bodo vsaj enake, če že ne nižje od tistih, ki jih nudijo naši konkurenti. (Firma Böhler je npr. pri proizvodnji industrijskih nožev za 20 do 30 odstotkov cenejša.) Glede na tak položaj naši predstavniki v začetku marca v Sovjetski zvezi niso mogli podpisati pogodbe, pač pa so se dogovorili, da pošljejo sovjetom v roku 14 dni novo ponudbo, z novimi, v okviru možnosti, nižjimi cenami. Sovjeti so bili pripravljeni sprejeti samo 10% višje cene od tistih, po katerih smo jim prodajali stiskalnice doslej, mi bi pa hoteli 30% povišanje. Razlika je torej očitna. V postavljenem roku smo v železarni kot celoti, zlasti pa še v TOZD MO, mrzlično iskali najbolj ugodno rešitev. Z iskanjem rezerv na vseh področjih so bile izdelane nove kalkulacije oziroma je bil izdelan nov predlog, za katerega smo upali, da ga bo nasprotna stran sprejela. Ker pa posel še zmeraj ne obeta dobička in je torej rizičen, kot tak pa lahko pogojuje ali povzroči tudi določene posledice, ga pristojne službe niso mogle niti smeje same zaključiti, temveč so o tem lahko odločali le organi upravljanja. Zato je bil tudi sklican delavski svet TOZD MO in pred tem že komisija za gospodarjenje.

Alternativa je bila jasna: ali podpisati pogodbo z navedenimi pogoji ali ne podpisati. Z drugimi besedami — ne dobiti dela. Vemo pa, da je težko danes in ne bo lahko niti jutri, najtežje pa bo, če dela ne bo. Kaj takega si enostavno ne moremo in ne smemo privoščiti. Zato je bila sprejeta odločitev, da gremo v rizik, da pa mora istočasno prevzeti del rizika tudi drugi del podjetja, ne samo TOZD mehanske obdelave. Kolikor bi imeli več časa, bi se o tem morali predhodno pogovoriti na vseh samoupravnih organih v železarni. Zal pa je bil rok za predajo nove ponudbe prekratko postavljen.

To bi bil en vidik zadeve, po drugi strani pa veliko pričakujemo od napovedanih ukrepov od pristojnih organov federacije, s katerimi bi v večji meri kot sedaj stimulirali izvoz. Kolikor bodo ti ukrepi učinkoviti, mi pa bomo znotraj OZD naredili kar največ za kvalitetno in cenejšo proizvodnjo in izkazali solidarnost v dobrem in slabem, lahko upamo,

da se bo vse še dobro izteklo, saj vrag ni vedno tako črn, kot se kaže.

Delavski svet TOZD MO je na izredni seji po obravnavi nakazane problematike sprejel naslednje sklepe in stališča:

1. Naročila stiskalnic po limitnih cenah je treba sprejeti; s tem da se istočasno prevzame rizik za ta izvoz na nivoju podjetja. Čimprej naj se izvede tudi predviden sporazum o notranji stimulaciji izvoza.

2. Obrat strojev in delov je sprejel obveznost, da se mora zmanjšati število ključavnice-čarskih ur pri izdelavi stiskalnic za 15% in obdelavi delov za 10%.

3. Sprejme se naročilo za 200 do 250 ton industrijskih nožev po limitnih cenah, s čimer se obvezuje obrat nožev, da naročila kvalitetno in terminsko s čim nižjimi stroški realizira.

4. Delavski svet se zaveda, da s podpisom te pogodbe sprejemamo vsi veliko odgovornost, da gremo v skupen rizik. Pogoj za to, da bomo to naročilo tudi uspešno zaključili, je, da začnemo čimprej in kar najdosledneje izvajati naš akcijski program.

Janko Dežman

KOMISIJA ZA MEDSEBOJNA RAZMERJA V TOZD MO

V mehanski obdelavi imamo komisijo za medsebojna razmerja v združenem delu — nekateri ji pravijo tudi komisija za kadre — ki je v primerjavi z drugimi samoupravnimi organi še najbolj delavna. Mogoče njeno aktivnost res pogojuje specifičnost obravnavane problematike oziroma delovno področje, vendar tudi iniciative in inventivnosti članov ne gre podcenjevati.

V tej mandatni dobi se je do sedaj sestala 17-krat. Res da število sej še ne pomeni, da je delo tudi kvalitetno opravljeno, je pa v tem primeru dokaz, da se komisija svojih obveznosti zaveda in da je svoje delo vzela zelo resno.

V začetku preteklega leta se je sestajala po enkrat na mesec ali mesec in pol. Potem je ugotovila, da je časovni razmak med sejami prevelik in se tako sedaj sestaja na vsakih 15 do 20 dni. Sprejetje sklepa o bolj pogostem sestajanju je pogojevalo dejstvo, da komisija v prvi vrsti odloča o pridobitvi in prekinitvi lastnosti delavca ter obravna-

va izredno plačane in neplačane odsotnosti z dela.

V železarni se iznenada, zaradi velike fluktuacije, često nepričakovano pojavljajo potrebe po novi delovni sili. Prav tako dobiva kadrovska služba stalno prošnje za zaposlitev, ki jim brez komisije ne more ugoditi sklepa, četudi so izkazane potrebe iz obratov. Izjeme so samo mladi delavci, ki se vračajo v železarno iz JLA.

Zaradi tega bi neredno sestajanje komisije za medsebojna razmerja imelo za posledico na eni strani nezasedenost določenih izpraznjenih delovnih mest, na drugi strani pa odvracanje delovne sile, ki se ponuja. Delavec, ki vloži prošnjo, često ne more čakati na odgovor po dva meseca, zlasti če pride od daleč, pa nam tako pokaze hrbet.

Sprotnost reševanja pa zahtevajo tudi prošnje za odobritev izredno plačane odsotnosti z dela, ki so na dnevnem redu vseh sej. Ker se je komisija postavila na odločno stališče, da ne odobrava prošenj za nazaj, za že izkoriščene proste dneve v kakršne koli namene, je treba prošnje dostavljati pravočasno, komisija pa jih potem tudi pravočasno rešuje. Potem ko smo decembra lani sprejeli dopolnitve k samoupravnemu sporazumu o medsebojnih razmerjih, komisija striktno odklanja vse prošnje za plačano odsotnost z dela za športne, kulturne ali kakršne koli druge namene, ki ne ustrezajo zahtevanim kriterijem. To pomeni, da morajo tovrstni prosilci v prošnji vsaj okvirno programirati svojo predvideno odsotnost za tekoče leto. Brez programa nastopov, tekmovalij ali podobno, se odsotnost z dela več ne odobrava. Tega nekateri športni klubi oziroma drugi prizadeti nekako ne morejo razumeti, kar je posledica samovoljnega, neodgovornega obnašanja nekaterih dejavnikov v preteklih letih. Komisija je v dosedanjem delu poleg omenjenih vprašanj obravnavala še druga, kot npr. vse vrste izostankov z dela, kar je za našo delovno skupnost precejšen problem, in predlagala tudi določene ukrepe. Poleg

Kot na tržnici

tega je zahtevala več reda pri premeščanju delavcev na druga delovna mesta, opozorila na nepravilnosti pri postopku sprejemanja v medsebojna delovna razmerja. Določenim strukturam je dala vedeti, da je le ona, kot direktno voljen organ, pristojna, da odloča, koga bomo in koga ne bomo sprejeli medse. Pri delu komisije so se sicer pojavljale tudi nekatere težave, ki pa niso bile bistvene. V splošnem pa lahko njeno delo ugodno ocenim in upamo, da bo v bodoče še boljše.

KAJ DELA DELAVSKA KONTROLA MEHANIČNE

V času od zadnjega poročanja o delu komisije samoupravnih delavske kontrole v TOZD mehanske obdelave je imela ta že štiri sestanke. Ugotavljamo, da se z intenziviranjem pojavlja vse več dela, vse več spornih in aktualnih vprašanj, ki bi jih bilo potrebno rešiti. V zadnjem času so organi delavske kontrole v TOZD in železarni deležni večje pozornosti in zaupanja delavcev iz neposredne proizvodnje, dobivajo pobude za delo, in kaže, da bo ta institucija v bližnji prihodnosti le zaživela tako, kot je zamišljena z novo ustavo, ki jo počasi, a vztrajno uveljavljamo na vseh področjih družbene stvarnosti.

Komisija delavske kontrole v TOZD mehanske obdelave je na zadnjih sejah obravnavala najrazličnejša vprašanja, nekatera na pobudo delavcev, druga pa so bila predvidena s kratkoročnim delovnim programom.

Osrednja tema 9. seje je bila nezadovoljiva gospodarska situacija v obratu industrijskih nožev. Komisija je sprejela določene sklepe oziroma stališča, s katerimi je predlagala delavskemu svetu TOZD MO, da navedeno problematiko objektivno, kritično in kot pristojni organ sprejme obvezno zavezujoče sklepe oziroma ukrepe za sanacijo sedanjega nezadovoljivega stanja, ki se na zunaj izraža predvsem v nedoseganju količinskega plana.

Na 10. seji je bilo na dnevnem redu med drugim vprašanje usmerjanja in planiranja dela v podaljšanem delovnem času. Komisija vztraja pri tem, da se morajo nadure v bodoče pravilneje usmerjati in racionalizirati, kar se dosedaj ni dogajalo oziroma dosledno izvajalo. Ugotovljeno je, da je ta pobuda že padla na plodna tla.

Na tej seji se je med drugim obravnavalo tudi vprašanje reklamiranja za izdelke obrata industrijskih nožev. Zahtevalo se je, da priprava dela in prodaja analizirata vzroke reklamacij in o rezultatu analize obvestita samoupravne organe. Poleg navedenega je bilo na dnevnem redu še vprašanje delovne in tehnološke discipline, izvrševanje akcijskega programa itd.

11. seja je bila 5. marca. Na njej je komisija najprej obravnavala odgovor direktorja železarne na vprašanje v zvezi s prekinitvijo električnega kabla za dovod v obrat industrijskih nožev. Obstajal je utemeljen sum, da je kvar na kablu nastal zaradi nevestne izvedbe gradbenih del. Iz poročila posebne komisije, ki jo je imenoval glavni direktor, je bilo razvidno, da okvare niso pogojevali subjektivni vzroki. Komisija je tudi sprožila vprašanje informiranja delavcev o tem, kako se trošijo sredstva, zbrana v železarni v okviru solidarnostne akcije za Kozjansko. Po poročilu direktorja v železarni nimamo podatkov o namembnosti uporabe teh sredstev, vendar komisija smatra, da bi takšne podatke morali imeti in z njimi seveda seznaniti delovno skupnost.

V nadaljevanju je komisija analizirala stanje pri organiziranju in vodenju delovnih skupin in izglasovala sklep, ki ga objavljamo v celoti, ker smatramo, da je problematika aktualna za vse delavce naše delovne skupnosti. Sklep se glasi:

Komisija samoupravnih delavske kontrole v TOZD MO ugotavlja, da je stanje pri vodenju sestankov delovnih skupin in zborov delovnih ljudi nezadovoljivo, za kar so mnogi

objektivni, pa tudi subjektivni vzroki. Ugotavlja se nadalje, da je še zlasti pereče pisanje zapisnikov sestankov delovnih skupin pa tudi zborov. To se je še posebej pokazalo pri sestankih, ko smo se odločali o razdelitvi sredstev sklada skupne porabe. Nekateri zapisniki so bili očitno špekulativno napisani, nedosledno, z netočno ugotovljenim dejanskim stanjem, tako da se iz njih ni dala razbrati volja delavcev. To je tudi vzrok, da so prihajale v delovni skupnosti na dan govorice o ponareditvi rezultatov glasovanja. Komisija zahteva, da se vodstvo TOZD, zlasti pa obratovodje pogovorijo z vodji delovnih skupin, da se zagotovi, da bo v bodoče v vsakem zapisniku jasno izražena volja delavcev.

Iz zapisnika mora biti razvidno:

- število zaposlenih v skupini,
- število prisotnih na sestanku,
- število glasov za, proti in vzdržanih glasov.

Na sestankih je treba glasovati v vseh primerih tudi o tem, ali naj se o nekem vprašanju sploh razpravlja. V zapisniku mora biti zapisana samo izglasovana odločitev vseh članov skupine oziroma zbora, ne pa mnenja posameznikov.

Po tem se je komisija dotaknila dela oziroma postopka pri delu nekaterih drugih organov samoupravnih delavske kontrole v železarni. Izhajala je s stališča, da se morajo ti oziroma vsi organi pri svojem delu točno in

dosledno držati določil splošnih aktov o predpisnem postopku za delo organov delavske kontrole ne glede na to, ali so določila teh aktov najbolj pravilno in smotno oblikovana ali ne. Zakon je zakon, pravila so pravila in se jih moramo dosledno držati, dokler so v veljavi. Če nam neki akt ne ustreza, imamo vso pravico, da ga — po predpisnem postopku — spremenimo ali dopolnimo.

O svojem mnenju je komisija obvestila prizadete dejavnike, vendar njena pobuda za doslednost pri izvrševanju določil splošnih aktov ni bila ugodno sprejeta oziroma je bila napačno interpretirana. Zato je komisija, ko se je na 12. seji, dne 18. marca letos, seznanila s stališči prizadetih dejavnikov, sklenila, da se bo v bodoče, ne glede na druge, dosledno ravnala po določilih splošnih aktov, zlasti še poslovnika za delo organov ssk. Smatra, da bo le na ta način lahko opravičila zaupanje delavcev, ki ji je bilo z izvolitvijo dano. Na tej, 12. seji, je bilo poleg navedenih obravnavano še vprašanje stopnje izkoriščenosti posameznih strojev, nabave rezervnih delov za določene stroje itd. O vseh teh in drugih vprašanjih bomo zainteresirane člane delovne skupnosti informirali potem, ko bodo dokončno razčiščena, ko bodo sprejeti sklepi in stališča komisije delavske kontrole in samoupravnega organa, ki je pristojen za odločanje v posameznih spornih zadevah.

Janko Dežman

Naj bi več ne veljal pregovor: »Pijanec se spreobrne, ko se v jamo zvrne!«

Že nekaj desetletij se razni strokovnjaki ukvarjajo s problemom alkoholizma, kako bi ga preprečili, do nedavna pa so bili njihovi uspehi dokaj revni. Alkoholik, ki je prišel v bolnišnico na zdravljenje, ni bil poučen o svoji kronični bolezni. V bolnišnici so ga zdravili in obdržali v abstinenci (brez alkohola). Ko pa si je čez čas fizično in duševno opomogel, so ga vrnili v njegovo staro okolje. Že v najkrajšem času pa se je večina teh zdravljenih alkoholikov podala že ob najmanjših problemih nazaj v alkoholizem, ki pa je v vseh primerih bil še hujši od prejšnjega.

Leta 1971 so v Sloveniji (v Hrvaški že nekaj let prej) pričeli z novim, avtopsihoterapevtskim načinom zdravljenja. To pomeni z zdravljenjem v skupinah 10–12 pacientov zdravljenih alkoholikov z njihovimi svojci ter skupino terapevtov, ki sestoji iz zdravnika, medicinske sestre, socialnega delavca ter po možnosti psihologa.

Tu je treba alkoholika najprej iztrezniti, kajti le, če je trezen, lahko vidi in razume nesmiselnost velikih problemov, ki se mu kopičijo v dobi alkoholizma. Takšne skupine, ki imajo že vnaprej določeno dobo zdravljenja, lahko le s pomočjo svojcev zdravljenih alkoholikov uspešno delujejo.

Istega leta, tj. leta 1971, pa so se po Sloveniji pričeli ustanavljati tudi klubi zdravljenih alkoholikov (sedaj jih je že okrog 115), katerih delo je uspešno, saj so se v njih prenekateri bivši alkoholiki zopet trdno postavili na svoje noge. Klub zdravljenih alkoholikov je sestavljen iz zdravljenih alkoholikov, njihovih svojcev in terapevtov. Vsak teden se sestajajo na isti dan in ob isti uri. Član kluba lahko postane vsak zdravljeni alkoholik, ki je uspešno končal zdravljenje in se vključil v nadaljnjo rehabilitacijo. Vsi člani kluba

imajo dolžnost, da drug drugemu pomagajo v raznih kočljivih problemih. Z raznimi nasveti pa klubu in njihovim članom veliko pomagajo in jih usmerjajo v raznih odločitvah terapevti.

Takšen zelo močen in uspešen klub zdravljenih alkoholikov imamo v Dravogradu, lani novembra pa smo s skupino pričeli tudi na Ravnah. Kot vsak začetek, je tudi ta težak, toda prepričan sem, da z vztrajnim delom terapevtov: dr. Šimoniča, medicinske sestre iz Koroškega zdravstvenega doma ter socialne delavke tovarišice Fanike Korošec iz železarne, kot tudi naš zdravljenih alkoholikov samih, uspeh ne bo izostal.

Zdravljeni alkoholik Stanko Kapel

Za belim je skrivnost

Solidarnostna pomoč družini Mihev

V življenju ne more biti kaj bolj hudega, kakor če komu umre najbližji ali pa če mu pogori hiša. V februarju je oboje prizadelo družino Mihev z Šelemperka št. 25. 19. februarja je ta družina pokopala svojega gospodarja. Težko je bilo preboleti izgubo očeta petih otrok ter skrbnega moža. V tistih dnevih, ki so bili že itak pušti in mrki za Frančiško Mihev ter njenih pet otrok, ki so počasi pričeli spoznavati, kaj so pravzaprav izgubili, pa je moralo priti še drugo najhujše. 21. februarja je okoli 17.50 pričela goreti njihova hiša. Ogenj, ki ne pozna usmiljenja, je ta skromni dom upepelil do tal. V ognjenih zubljih je zgorelo vse, kar je takrat bilo v hiši. Zgorelo jim je še tisto, kar bi jih lahko spominjalo na očeta. Ali je res moralo biti tako, da je ogenj zabrisal vse sledi za človekom, ki je vse življenje posvetil svoji družini, da bi lahko vsaj ona uživala plod njegovega dela?

V tej tragediji, saj jo lahko tako imenujemo, Mihevova Frančiška in otroci niso

ostali sami. Človeku je v stiski potrebna spodbuda, ki mu da novih moči, da lahko preboli svojo nesrečo. Prvi so po navadi sosedje in tako je tokrat tudi bilo. S skupnimi močmi so se podali v boj z ognjem vse do prihoda gasilcev. Seveda za hišo ni bilo pomoči. Uspelo pa jim je le obvarovati gospodarsko poslopje, v katerem je bila živina. V dobri uri so Mihevovi ostali brez hrane in obleke. Postali so siromaki, čeprav prej te besede niso poznali. Kam sedaj, v tem letnem času, kje bo sedaj njihov dom? Prav tu pa se je pokazala solidarnost človeka. Nismo jih pustili samih. Zavedali smo se, da so tudi oni del nas vseh. Solidarna pomoč je stekla v največjem možnem tempu.

Ne bom našteval, kako vse smo družini Mihev pomagali v največji stiski. Rečem lahko le, da smo naredili veliko.

V tem letu bodo Mihevovi spet dobili svoj dom, ki jim bo nadomestil vsaj eno izgubo.

F. Rotar

Če bi vsak državljan naše družbe čutil resnično potrebo, da si jemlje in na drugi strani tudi vrača po svojih sposobnostih kulturne dobrine, bi danes pač ne bilo treba s takimi zgodovinskimi dejstvi trkati na zavest komunistov in drugih tovarišev, članov družbenopolitičnih organizacij.

Zlatka Strgar

KULTURNE PRIREDITVE

Občinska zveza kulturno prosvetnih organizacij je pripravila letos že osmo tradicionalno revijo pevskih zborov »Od Pliberka do Traberka«. Revija je bila 14. marca 1975 v Črni, Mežici, na Prevaljah in Ravnah.

Sodelovali so naslednji zbori: moški zbor Mežiški knapi, moški zbor Fužinar Ravne, moški zbor DPD Svoboda Črna na Koroškem, moški zbor DU Prevalje, moški zbor Edinost Pliberk, moški zbor Sentanevski Pavri, moški zbor Vres, DPD Svoboda Prevalje, moški zbor združenja šoferjev in avtomehanikov Dravograd, mešani zbor SKD Globasnica, mešani zbor Podjuna Pliberk, mešani zbor DU Prevalje, mešani zbor KPD Prežihov Voranc, oktet TRO Prevalje, oktet koroških rudarjev Črna, Koroški oktet KPD Prežihov Voranc, dekliški oktet glasbene šole Ravne in Koroški vokalni kvintet.

Na štirih kulturnih petkovih večerih so se zvrstile naslednje teme:

Pogovor s slikarjem amaterjem Antonom Repnikom, pogovor o Goetheju, Literarni večer s pesnikom Vladimirjem Gajškom, ki je bil tudi v Mežici in komentirana filmska predstava. V začetku aprila je dramska sekcija pri KMD uprizorila Borove Raztrgance. Režirala in vodila je tov. Maruša Ugovšek.

KULTURNA KRONIKA

OCENA KULTURNE DEJAVNOSTI

10. marca se je sestala delovna skupina za oceno uresničevanja resolucije o kulturni dejavnosti pri svetu ZKS železarne Ravne. Skupina je morala pripraviti obširno poročilo o kulturnem življenju naših delavcev, o prizadevanjih in vključevanju zunanjih dejavnikov v okviru kulturne skupnosti in prizadevanju družbenopolitičnih organizacij za bogatenje in razvijanje kulture v delovni in krajevni sredini.

Ko so ugotavljali sedanje stanje kulture, ni bilo slišati kaj posebno razveseljujivega, čeprav je bilo rečeno, da je kultura nasploh pri nas dobro zasnovana in imamo solidno startno podlago za njen razvoj, ker za to možnosti v občini so, niso pa izkoriščene. Vendar glede na hitro rast potreb nastajajo problemi: zmanjka kadra in sredstev, ko pride do razvejane elementarne kulturne dejavnosti.

Obstoječi kulturni dosežki na Ravnah so študijska knjižnica s 75 tisoč knjigami, delavski muzej, gimnazija, likovni salon, godba na pihala, ljudska knjižnica in Titov dom. Tako za izvajanje kulturnih programov ni večjih prostorskih težav. Program pa mora biti večdimenzionalen, to pomeni, da mora zadovoljevati potrebe od najmlajših do najstarejših članov naše družbe. Znano je, da so šole in društva delovale preveč ozko. Torej ni mogoče zanikati, da se kultura pri nas ne bi bila vodila, bila pa je premalo koordinirana, kar pa je spet posledica neorganizirano vodene kulturne politike vse naše družbe v preteklosti.

Kulturni program v železarni je dobro pripravljen, vendar ga brez kulturnega referenta skoraj ne bo mogoče uresničiti oziroma le delno. Prej ali slej bo treba profesionalno zaposliti človeka, ki bi se

ukvarjal izključno s kulturno dejavnostjo v železarni.

Ena od ugotovitev delovne skupine je bila tudi ta, da se ZKS ni neposredno vključila v dejavnost kulture, pač pa je partija imela precej pasivno vlogo pri kreiranju kulturne politike. Postavila se je bolj na rob, kakor da se je ne tiče dejavnost, ki je bila npr. med NOB nekaj nepogrešljivega. Slišali smo, da je imela kultura pomembno vlogo že v dejavnosti prve partijske celice pri nas pred 55 leti. Kontinuiteta se tudi po vojni ni pretrgala in so borci v revoluciji smatrali kulturno dejanje za svojo dolžnost.

SLIKARJI AMATERJI

Na sestanku delovne skupine za oceno uresničevanja kongresne resolucije o kulturi v naši sredini je bila izražena misel, da bi na Ravnah ustanovili društvo slikarjev amaterjev. Zamisel je postala med posamezniki že nekako skupna ideja, kar jim omogoča, da postanejo družina, kjer skoraj ne poznajo zavisti, ki jo včasih lahko prepoznamo na bolj prominentnih umetniških srečanjih.

Dva slikarja amaterja sta odgovarjala na vprašanje, kaj jim bo takšna združitev

Od Mihevove domačije je ostalo le pusto zidovje

Foto: F. Kamnik

prinesla. **Franč Johman**, zaposlen v skladišču modelov, je povedal takole:

Jasno je, da potrebuje slikar za slikanje notranji nagon, ki mu narekuje vzdušje za slikanje, toda pri človeku, ki zna prenesti okolje na platno ali papir, je ta tako ali tako že zburjen ali prirojen. Pravzaprav je neverjetna volja teh ljudi — amaterjev, ki jih k ustvarjanju žene notranji nagon, da v prostem času primejo za čopič ter se predajo za njih največjemu užitku. Tu nekje pa se pojavi prepad med slikarjem amaterjem in akademskim slikarjem. Akademik dobi med 4-letnim šolanjem tako rekoč servirano tehniko, kemične sestave barv itn., amater pa te stvari sam raziskuje in jih tudi dožene, vendar to traja včasih deset let in še več. Skupina amaterjev ima prednost v tem, da se lahko posamezniki med seboj posvetujejo, izmenjavajo izkušnje in predvsem organizirano ter pravilno usmerjajo. Ustvarjalno delo skupine nameravamo povezovati s strokovnimi nasveti ali predavanji, zato je seveda potrebno mentorstvo strokovnjakov-akademikov.

Drugi samorastnik **Roman Pori**, zaposlen v službi za razvoj in raziskave, je povedal naslednje:

Vsako amatersko delo ima v ozadju sprostitev in beg iz naporne vsakdana v tisto delo, ki ga opravljaš nevezano na čas in ljudi. Tudi za nas slikarje amaterje je bistvo dela v tem, da v prostem času za panojem in paletto iščemo same sebe, da lahko pokažemo, da se življenjska pot ne neha za tovarniško ograjo, temveč da prav zaživiš v bogatem iskanju izrazne umetnosti, čeprav je tisto, kar ustvarjaš, del vsakdanjega.

Toda kako se predstaviti širšemu avditoriju, če si zaprt sam vase, če ustvarjaš le zase in za svoje potrebe? Tu se pojavi misel o ustanavljanju skupine slikarjev amaterjev, ki bi ustvarjali ločeno, ne vezano drug na drugega, ampak da bi ta združitev pokazala svoj obraz v izmenjavi strokovnih mnenj o načinu in tehniki slikanja in v lažjem koraku ob vzpostavitvi stikov s širšim občinstvom na razstavah in kolonijah.

Seveda je potreben nekdo, ki bi skrbel za obstoj take skupine, da bi lahko povzdignila s svojo nešolano roko kulturno raven kraja, čeprav prevladuje mnenje, da je vrednota slikarskega dela v izšolani roki in le naslov daje panoju razumevanje.

Amater lahko išče prvine in elemente v kakršnikoli tehniki, vendar priznanja, ki ga bi sicer za svoje delo dobil, ako bi bil akademik, ne dobi, če nima trdnega ozadja. To pa je potrebno predvsem zato, da ne bi prevladalo mnenje, da smo amaterji zgolj mazači ali komercialni slikarji. Zavedati se moramo, da nismo izšolani, kajti za mnoge je le podpis na sliki vrednota, kompozicija pa je lahko po tekočem metru.

Združitev slikarjev amaterjev je na Ravnah možna, saj je znano, da jih aktivno dela okoli 12. To je vsekakor vzpodbuda za organizirano delo, še posebej če vključimo podatek, da je podobnih skupin v Sloveniji 24, ki vključujejo prek 1000 članov v Združenje likovnih skupin Slovenije.

Z. S.

ŽELEZARJI — PEVCI PLAMENU IN ŽENAM

Točno mesec dni po tem, ko so 8. februarja na osrednji občinski proslavi, ki je bila v Kropi, peli trije zbori — poleg domačega še zamejski Slovenci s Koroškega in Tržaškega, je bila v isti dvorani ponovno lepa kulturna prireditev. Zbori z Jesenic, Prevalj in Kroke so nastopili na skupnem koncertu. Ta revija je bila v načrtu že dalj časa, zdaj pa je bila končno uresničena. Pomen revije bi lahko osvetlili z več strani. Plamen, ki slavi 80-letnico, jo je vključil v okvir prireditev za proslavitev jubileja. Ker so sodelovali zbori, katerih pevci so večinoma delavci podjetij, združenih v Slovenske železarne, je bil še bolj poudarjen značaj skupne proslave enega od članov te skupnosti. Takoj v začetku, ko so določali dan tega srečanja, so se odločili za 8. marec, ker so želeli z revijo počastiti še praznik žena, saj v železarskih podjetjih svoj kruh služi tudi mnogo žensk. Trije delavski zbori so tako z revolucionarnimi, partizanskimi, umetnimi in narodnimi pesmimi proslavili dva praznika, oživili spomin na NOB, poslušalcem pa pripravili zanimiv koncert vokalne zborovske glasbe. Imeli so priložnost, da pred dobro napolnjeno dvorano pokažejo del tistega, kar so se naučili na mnogih vajah. Pri večini zborov so vaje take, da je le z vztrajnostjo podprtim znanjem možno doseči v programu in izvajanju tako raven interpretacije, ki poslušalca ogreje in prepriča. Delo v izmenah, razne obveznosti po službi, neprimerni prostori za vaje in še mnogo stvari ovira zbor, da bi v krajšem času dosegli še več kakor zdaj, saj so tudi sposobni za več od tega, kar so slišali poslušalci na omenjeni reviji v Kropi. Vendar je pozorno spremljanje sporeda in ploskanje dokazovalo, da so jih pevci vseh treh zborov zadovoljili in tudi navdušili.

»Jeklar«, jeseniški zbor, se je v Kropi predstavil prvokrat, drugače pa je marsikje dobro znan. Pod vodstvom Janeza Ponikvarja, ki je nadomestil pred kratkim umrlega agilnega Poldeta Ulaga, so njegovi pevci zapeli skladbe E. Adamiča, F. Venturinja, J. Gregorja, U. Vrabca, A. Foersterja in svojega dolgoletnega dirigenta. Posebno pesmi »Vasovalec« in »Gorenjci« so navzoči posebno lepo sprejeli, seveda pa se je izkazal tudi odlični baritonist Jaka Jeraša.

Kroparski zbor je svoj spored začel s tisto kitico Prešernove »Zdravljice«, ki nazdravlja Slovenkam, »prelepim žlahtnim

rožicam«, sledila pa so dela V. Vodopivca, D. Bučarja, A. Foersterja, Z. Švikaršiča in E. Gašperšiča. Za zbor, ki se nekoliko pomnožen trenutno pripravlja za novo radijsko tekmovanje, je bil to eden številnejših krajših nastopov doma, kjer pa bi bilo prav, da bi se kmalu predstavil s celovečernim koncertom.

Izredno lepo presenečenje revije je predstavljal nastop moškega zbora »Vres« iz Prevalj. Njegovo izvajanje azhtevnega sporeda, ki so ga sestavljale pesmi P. Liparja, V. Kreka, O. Deva, P. Kernjaka in M. Tomca, nas je prepričalo, da ta zbor lahko brez pomisleka štejemo med najboljše slovenske moške zборе, torej med tiste, ki so se dvignili iz poprečja amaterske zborovske kulture. Odličen dirigent, pevci z lepimi glasovi in nepričakovano dobri solisti so z znanjem in delom dosegli presenetljivo disciplinirano, intonančno čisto, dinamično bogato, zvočno izenačeno in oblikovno prepričljivo interpretacijo posameznih pesmi. Njihov prodor med najkvalitetnejše naše zборе je prav osvežujoč in lahko smo prepričani, da bomo o njih še slišali tudi v radijskem tekmovanju, za katerega so se prijavili prvokrat.

Le redki kraji so v zadnjih desetih letih imeli v gosteh toliko različnih zborov kot Kropa. Številnim oktetom, zborom iz Radiš, Globasnice, Celovca, Doline pri Trstu, Radovljice, Boh. Bistrice, Podnarta, Škofje Loke, Ždanic, dvema iz Kranja in Jesenic, trem iz Ljubljane itd. sta se zdaj pridružila dva nova: »Jeklar« in »Vres«. Najmlajši po letih delovanja in najbrž tudi po starosti pevcev so Korošci, najstarejši so jeseniški pevci, oboji imajo v zboru po 40 pevcev, kroparski, ki je od vseh treh najprej začel z delom, pa jih ima polovico manj. Vse tri poznajo tudi radijski poslušalci in televizijski gledalci. Z nastopom na tej reviji, za katero je bilo prvotno določeno pet skupin, so skupno dostojno proslavili dva praznika. Organizatorji revije, ki bi naj postala tradicionalna in se selila v različne kraje, bodo za naslednja leta lahko uporabili nekaj koristnih izkušenj. Med drugim bi bilo prav, da bi poskrbeli za boljši obisk delavcev in šolarjev, pa tudi vodilni posameznih podjetij, krajevnih in družbenopolitičnih organizacij bi z obiskom dali prireditvi še večji pomen.

Ob koncu se spodobi omeniti tudi Bernardo Mrakovo in Franceta Černeta, ki sta z branjem Cankarjevih črtic in povezovanjem zborovskih nastopov pomagala ustvariti svečano vzdušje.

E. G.

KULTURNI PETKI

REPNIK V RAVENSKEM SALONU ALI: NAIVA DANES IN NIKOLI VEČ...

Na Repnika smo pred leti postali pozorni zavoljo svojevrstne risbe, ki je bila šolski primer naivnega slikarskega videnja. Barve so bile tisti čas skromne, neambiciozne in zato tudi prav nič problematične. Motivi so izražali domiselnost na naraven način, ekshibicionizmi še niso bili potrebni. Po toliko letih imamo pred seboj še vedno enako risbo, kot iskanje v novo pa so nam podtaknjene semaforne nasilne barve: ne-

katere krave in klobuki že kar preveč očitno spominjajo na znanega Generaličevega rdečega bika. Kar avtor ni uspel razviti očesnega iskala, ki bi se premaknilo k simbolično bogatejšim motivom, nas je zasul s cenanimi spoji človeških in živalskih likov v najrazličnejših horizontalnih in vertikalnih položajih. Slika nič več ne va bi k dialogu, ampak kot razposajena lep ljenka prej ali slej začne peči v oči. Temeljna značilnost Repnikovega slikanja je ikonska tehnika, ki je imela v original-

ni izvedbi svoj globlji smisel, saj enobarvno in brezperspektivno ozadje označuje boga, absolutno, v katerem se giblje biva-joče, t. j. stvar ali bitje, ki je upodobljeno. Težko bo verjeti, da je hotel Repnik polo-žiti svoje narodno-zabavne motive v glo-bino absolutnega, saj ni z njim v nobenem odnosu. Razumljivo pa je, da neperspekti-vično slikarstvo terja dosti manj znanja — in tudi dela. Te slike je mogoče hitreje iz-delovati — in hitreje prodajati, ker godijo tudi kupcem, ki jim gre predvsem za po-vršinsko všečnost in bi jih pestrost likov-nih elementov samo motila.

Ne samo pri Repniku, povsod ugotavlja-mo, da je naiva v slepi ulici. Zaresni umet-niki so jo večidel presegli, drugi pa so za-nikali v njej čudovito možnost trgovanja. Stvar gre tako daleč, da se celo akadem-ski slikarji raje izdajajo za naivce, kot pa za akademike, ker to bolj nese. Najbrž bo treba vzpostaviti do naive — iskrene ali maniristične — kritičnejši odnos, se nava-diti gledati na slike likovni pojav, ne pa estetsko-zgodovinsko označbo. In pri Rep-niku pogrešamo razvoj, krivuljo, vrhove!

PESNIŠKI VEČER VLADIMIRJA GAJŠKA — OB IZIDU BELIH LISTOV

Na Gajškovo ime nas je pred desetlet-jem opozorila presenetljiva literarno-po-litična afeta, ko so ga slovenski škofje to-žili zaradi objave dozdevno žaljive pesmi v študentski Tribuni. Takratna politična oblast ga je žrtvovala dnevnim političnim potrebam — izboljšanju odnosov z Vatika-nom — in Gajšek je bil obsojen na pogo-jno kazen. Od takrat sledimo erupciji ne-koliko jezne, včasih whitmansko zanosne poezije, ki se je nabrala v petih samostoj-nih knjigah: dvojezični prvenec Pesmi, Dežela nožev, Daljna težišča, Amfionova plunka in Beli listi. In veliko, veliko objav v revijah in časopisih povsod po Jugosla-viji. Svet je Gajšku, kakor kažejo pesmi, resnično dolina nožev. Svet nevarnih ste-

klenih črepinj, ki nas hočejo porezati in puščati kri. Za Gajška je z ene strani zna-čilna izredna oblikovna veščina, saj pesnik popolnoma obvlada vse klasične in svo-bodne pesniške oblike, rimo in ritem, sonet in haiku... Z druge strani pa bi težko našli v sodobni slovenski poeziji primer bolj eruptivnega pesnjenja, kot je Gajško-vo. Deluje tako rekoč na vsa čutila, pose-bej še na notranji vid, ki lahko spremlja metaforičnost po črti likovnih asociacij.

V začetku tega leta je izšla njegova zad-nja zbirka Beli listi, ki je slovenski odzven na japonsko pesnjenje (tanka in haiku), a tako originalen, da ga ni treba v ničemer primerjati z japonskim vzorom. Likovna asociativnost Gajškove poezije je dosegla vrh prav v teh »pesniških akvarelih«.

Srp.	Zid.
Dan	Oči
rži.	hiš.
Mir	Vek —
kač.	jez
Srh?	gub.
Sol	Sij
duš.	čas
Čas.	tre
	rob
	ust.

Smrt tke na voščeno vreteno
divje čipke
s plameni sveč.

Seveda nismo navajeni takih krhkih pesniških kristalov, ko se radi tudi v pesmi razmahnemo, se udobno narecitrano. Tu vlada najstrožja disciplina nujnega in za-dostnega izraza, redukcija jezika na pra-elementarne delce, radikalen odmik od Gajška, kakršnega smo poznali prej. Ko vstopamo v to poezijo, moramo biti zbrani, po prstih moramo hoditi med lomljivim brušenim steklom. Smo na meji med ima-nentno in napisano poezijo!

Vinko Ošlak

pri starejših mladinkah, Zormanova pa še-sta v isti konkurenci. Mlajši mladinci in starejše mladinke so ekipno osvojili prvo mesto. Koroški atletski klub pa je v celoti osvojil drugo mesto, prvi so bili Sarajev-čani.

Nada Šober je s svojim dosežkom potr-dila uvrstitev v državno reprezentanco za balkansko prvenstvo v Romuniji.

Odbojka

Člani Fužinarja so na domačem terenu premagali v prvenstveni tekmi Jedinstvo iz Tuzle s 3:1. Zelo dobro je zaigral Milan Slatinšek, ki je bil najboljši na terenu.

Trije Ravenčani: Glavica, Filipančič in Dretnik so se z mladinsko reprezentanco Slovenije udeležili velikega mednarodne-ga tekmovanja v Kasslu v Zahodni Nem-čiji. Med 12 ekipami je bila Slovenija druga.

Člani Fužinarja so gostovali na Reki in izgubili pomembno srečanje s Partizanom s 3:2.

V prvi republiški ligi so Mežičani izgu-bili tekmo na Jesenicah s 3:2 z direktnim konkurentom za osvojitev drugega mesta.

Igralke Fužinarja so v Ljubljani prema-gale Vič s 3:0 in se še bolj učvrstile na prvem mestu. Prevaljčanke so bile v Cel-lju poražene s 3:0.

Člani Fužinarja so doma premagali Me-talca iz Siska s 3:2. V republiški ligi so Mežičani odpravili branikovce s 3:2.

Ženska ekipa Fužinarja zmaguje naprej. Tokrat so brez težav odpravile Novome-ščanke s 3:0. Tudi igralke Korotana igrajo vedno bolje. V preteklem kolu so tesno iz-gubile z Mariborom s 3:2.

Nogomet

V prijateljski tekmi so igralci Fužinarja premagali Korotan s 3:1. Gole so dosegli: Vinko Šuler dva in Marjan Kokal enega.

Člani Fužinarja so gostovali v Pliberku in dobili tekmo s 3:2. Gole so dosegli: Pe-čovnik dva in Ivan Kokalj enega.

Kegljanje

Člani Fužinarja so tekmovali v Murski Soboti in podrli 7083 kegljev. Najboljši posamezniki so bili: Hrovatič 969, Mlakar 920 in Grabner 917.

Članice so imele drugi nastop na repub-liškem prvenstvu. Uvrstile so se na 3. me-sto z enakim številom točk kot drugo-uvrščeno Celje. Najboljši sta bili Jezerni-kova 412 in Prinčičeva 403.

Člani Fužinarja so gostovali v Celju in podrli 7212 kegljev, kar je več kot 900 ke-gljev poprečno na posameznika in vendar malo za odlično kegljišče v Celju. Abso-lutno najboljši rezultat in rekord Fužinar-ja je dosegel Mirko Hrovatič, ki je podr-l 1047 kegljev. Solidna sta bila Paradiž z 989 in Krznar z 925 keglji.

Ženska ekipa Fužinarja je sodelovala na tradicionalnem četverboju v Ljubljani in dosegla velik uspeh z osvojitvijo prvega mesta pred Branikom, Gradisom in Žal-cem. Najzaslužnejši za uspeh sta bili Me-dika Prinčič s 433 keglji in Jezerškova s 429.

ŠPORTNE VESTI

Šport po TOZD

Končni rezultati prvenstva Železarne Ravne v kegljanju za posameznike na 100 lučajev: 1. Nagernik 431 kegljev, 2. Trstenjak 427, 3. Štinjek 420, 4. Trefalt 5. Kadiš 412.

Na prvenstvu strojnega remonta v vele-slalomu, ki je bilo pri Ošvenu, je pri mlaj-ših zmagal Skrinjar pred Mlinškom in Ivartnikom, pri starejših pa je bil najbolj-ši Rožen pred Golobom in Honvikom. So-delovalo je 36 tekmovalcev.

Smučanje

Na Jahorini je bilo tekmovanje v smuku kot zadnji disciplini državnega prvenstva v alpskem smučanju. Uvrstitve Fužinarje-vih tekmovalcev: Erna Kotnik — 5. mesto pri članicah, Roman Höcl — 10. mesto pri članih, Andrej Höcl — 4. mesto pri mla-dincih.

V trojni alpski kombinaciji je osvojila Kotnikova naslov državne prvakinja; Ju-

re Potočnik pa se je med člani plasiral na šesto mesto. V skupnem seštevku vseh alp-skih panog je Fužinar kot ekipa osvojil tretje mesto.

Na balkanskem prvenstvu v smučanju, ki je bilo v Turčiji, se je član Fužinarja Roman Höcl uvrstil na četrto mesto v slalomu in veleslalomu, Andrej Štefanovič pa je bil tretji v slalomu na republiškem prvenstvu za mladince.

Atletika

Na slovenskem prvenstvu v krosu, ki je bilo v Murski Soboti, so uspešno sodelova-li tudi koroški tekmovalci. Pri mladincih je bil na 3000 m prvi Štruc, Nabernik pa tretji. Pri starejših mladinkah je Šobrova osvojila drugo mesto, Zormanova pa tret-je. Ekipno pa so bile naše mladinke prve.

Na državnem prvenstvu v krosu so tek-movali tudi tekači Koroškega atletskega kluba. Štruc je osvojil tretje mesto pri mlajših mladincih, Šobrova je bila četrta

Piavanje

Na zimskem ekipnem pokalnem prvenstvu se je Fužinar uvrstil na tretje mesto za Triglavom in Ljubljano. V Zagrebu je bilo finalno tekmovanje za jugoslovanski pokal. Med šest renomiranih klubov se je uvrstil tudi Fužinar. Pri pionirjih je Tomaž Rodič osvojil dve drugi mesti, in sicer na 100 m in 200 m prsno ter dosegel nov republiški rekord. Kos je osvojil prvo mesto na 200 m in drugo na 100 m hrbtno. Maja Rodič je zmagala na 200 m delfin. V članski konkurenci je Rapnik osvojil tretji mesti na 100 in 200 m hrbtno. Pšeničnikova je bila tretja na 100 kravl, Pečovnikova pa četrta na 200 m delfin in dosegla republiški rekord za mladinke.

Fužinar kot ekipa je ostal na šestem mestu. Uspeh kluba pa potrjuje dejstvo, da se nista uspela uvrstiti v finale priznana kluba Primorje iz Reke in Mornar iz Splita.

Na državnem prvenstvu v Zagrebu za pionirje do 10. leta je bila najuspešnejša Fužinarjeva tekmovalka Andreja Cesnik, ki je bila dvakrat druga in dvakrat tretja. Tretje mesto je dosegel Igor Irman, Miran Urnaut pa se je dvakrat uvrstil v finale med šest najboljših.

V Vodica so tekmovali starejši pionirji. Ekipa Fužinarja je zavzela drugo mesto v državi. Državna prvakinja je postala Maja Rodič, ki je zmagala na 200 m delfin z državnim rekordom za mlajše pionirke, druga pa je bila na 200 m prsno. Drago Kos je dosegel dve drugi mesti v hrbtnem slogu. Tomaž Rodič je bil prav tako dvakrat drugi v prsnem slogu. V finale sta se uvrstila Dimitar Vočko in Zala Mravljak. Štafeti Fužinarja sta bili dvakrat tretji.

Na republiškem prvenstvu za pionirje v Kranju je bila Andreja Cesnik štirikrat prva, Miran Urnaut pa enkrat.

Namizni tenis

Člani Fužinarja so v republiški ligi odigrali dva dvoboja. V Novem mestu so zmagali s 5:1, v Kranju pa tesno izgubili s 4:5.

V Kranju je bil drugi mladinski turnir, na katerem so uspešno nastopale mladinke Fužinarja. V ekipni konkurenci sta se med štiri najboljše uvrstili obe naši ekipi. V finalu so imele več sreče igralke Olimpije, ki so premagale Fužinar s 5:4. V konkurenci posameznic so se v polfinale uvrstile kar tri naše tekmovalke. Prvo mesto je osvojila Štručeva, ki je v finalu z 2:0 premagala klubsko tekmo Režonjevo.

Na Ravnah je bilo ekipno prvenstvo za članice. Ekipa Fužinarja je osvojila prvo mesto pred Olimpijo II, ki jo je premagala po razburljivih igrah s 5:4. Za domače so nastopile: Štruc, Lesnik in Režonja.

S. F.

ŠAH

Na rednem mesečnem hitropoteznem turnirju v februarju je med 13 udeleženci zmagal J. Jesenek z 12 točkami. Vrstni red drugih tekmovalcev je naslednji: Ristič 11, Žunec, Kolar, Pušnik in F. Jesenek 8, Tušek 6, Pesjak 5,5, Bertalanič 4,5, Zadravec 4 točke itn.

Vključno z junijem bodo odigrani mesečni hitropotezni turnirji za pokal ŠD Fu-

žinar vsako zadnjo soboto v mesecu, od septembra dalje pa vsako prvo soboto.

Poskus, da bi odigrali klubsko prvenstvo v počasnem šahu, ni uspel. Prijavilo se je premalo udeležencev. Prav gotovo počasen tempo igranja za večino šahistov ni mikaven.

V počastitev 8. marca je organiziral slovenjgraški šahovski klub hitropotezno prvenstvo za ženske. Zmagala je Bagarijeva pred Niklovo (Slovenj Gradec). Članici Fužinarja I. Valtl in Z. Planinšek sta zasedli 3. in 4. mesto.

jo

MLADINSKI TURNIR V ODBOJKI MED TOZD

V nedeljo, 23. februarja 1975, je bil v DTK turnir v odbojki med TOZD. Turnirja so se udeležili obe TOZD in DSS železarne in TRO Prevalje. Na njem niso smeli nastopati igralci, ki so registrirani in smo zato imeli precejšnje težave za sestavo ekip.

Sklep, da ne smejo nastopati registrirani igralci, smo zavzeli zato, ker ti že itak nastopajo za svoje klube, igrajo naj pa tisti, ki nimajo možnosti igrati v klubih ali zaradi tega, ker so kvalitetno slabši in jih odbojka zanima le kot rekreacija.

Najuspešnejša je bila ekipa TOZD II, ki je zmagala v vseh tekmah in je zaslužen prejel diplomo in pokal v trajno last. Druga je bila ekipa DSS, tretji so bili igralci iz TRO Prevalje.

Vsa srečanja je odlično sodil tovariš Damjan Pogorevcnik.

Oto Kričej

DELOVNE NEZGODE V MARCU 1975

Naglič Marjeta, livarna — pri prevozu litine s samokolnico se je ta prevrnila, pri čemer jo je ročaj samokolnice udaril po prsnem košu.

Dobrodel Adolf, topilnica — pri vzpenjanju na železniški vagon mu je na stopnicah spodrsnilo, pri padcu pa si je poškodoval levo stran prsnega koša.

Rošer Miha, livarna — pri nabijanju form je s pnevmatičnim nabijalnikom zadela ob rob forme, pri tem pa mu je nabijalnik padel na nart leve noge.

Šuler Vinko, topilnica — pri odpenjanju žerjavnih klešč so mu te padle na levo roko ter mu poškodovale sredinec.

Planinšek Anton, kovačnica — pri zagrezovanju glave bazenskega odkovka ga je ročaj zagrezilnega orodja udaril po desni roki ter mu poškodoval palec.

Pšeničnik Blaž, topilnica — pri zalaganju vložka v elektro obločno peč s posebno lopato je ta močno zanihala ter ga udarila po ustnicah.

Rožej Franc, livarna — pri zalaganju elektro peči z mokrim grodljem je brizgnilo iz peči ter ga opeklo po desnem očesu.

Laznik Mirko, valjarna — pri zlaganju valjanih palic ga je ena udarila po bradi.

Fužir Franc, valjarna — pri zlaganju valjanih gredic se mu je ena skotalila na desno roko ter mu poškodovala prste.

Čas Peter, kovačnica — pri zapenjanju veza kovanih palic s pomočjo žerjavne verige se mu je ena skotalila na peto leve noge.

Macogovič Dragan, topilnica — pri prenašanju uteži z glave ingota si je poškodoval palec desne roke.

Širnik Jože, čistilnica — pri odlaganju ulitkov se mu je eden prekotilil ter mu poškodoval golen.

Durič Jovo, valjarna — pri menjavi izstopne mize na valjarskem ogrodju so ga valji, ki so se še malenkost vrteli, zgrabili za rokavico ter mu poškodovali dlan in hrbtno stran leve roke.

Jug Andrej, jeklovlek — pri polnjenju kadi za luženje z vodo je hotel ventil zapreti, pri tem pa mu je na mokrem podestu spodrsnilo ter si je pri padcu poškodoval komolec desne roke.

Posrpnjak Ivan, livarna — pri pripenjanju odlitka kalupa z jeklenimi vrvmi mu je spodrsnilo ter si je ob drugem železnem okviru poškodoval rebra.

Vauh Danilo, valjarna — pri pregledovanju gredic se mu je ena skotalila ter ga udarila po prsnem košu.

Lipovnik Leopold, valjarna — pri podlaganju valja na valjarskem ogrodju ga je železni drog, ki ga je uporabljal, stisnil za palec leve roke.

Breg Peter, čistilnica — pri pripenjanju ulitka s pomočjo žerjavnih klešč so se ulitki porušili, pri čemer ga je eden udaril po mečah desne noge.

Lupuh Franjo, valjarna — pri rezanju gredic na žagi za vroče rezanje ga je valjanec, ki je prišel po valjčnici, podrl, pri tem pa je zadela na vroč valjanec in se opekkel po desni nogi in kolenu.

Ferk Jože, obrat strojev in delov — sodelavec je pri prenašanju zaboja s pomočjo demaga zadela z zabojem v nosilno stolicu, tako da se je ta prevrnila in ga pri tem udarila v meča leve noge.

Vauh Aljoša, TRO Prevalje — pri vpenjanju obdelovanca na rezkalni stroj mu je ta zdrsnil iz rok ter mu padel na prste desne roke.

Polenik Vinko, obrat industrijskih nožev — pri prenašanju lamel s pomočjo demaga si je poškodoval sredinec in prstanec na desni roki.

Kamnik Ignac, TRO Prevalje — pri vstavljanju pil v solno kopel je iz lonca brizgnila žareča kalilna sol, pri tem mu je curek te soli povzročil opekline po levi roki in telesu.

Vrhovnik Milan, strojno gradbena služba — pri gladkanju vrteče se osi na stružnici se je konjiček odmaknil, tako da je os pričela opletati in mu je pri tem poškodovala hrbtno stran desne roke.

Grenko Janez, obrat strojev in delov — pri brušenju plošče s kotnim brusilnim strojem mu je plošča zdrsnila s stolice in mu poškodovala nart leve noge.

Sekolovnik Ludvik, energetski obrat — v filtrirni postaji se je zaradi črpanja odpadne vode s pomočjo bencinske črpalke zastrupil z ogljikovim monoksidom.

SAMOUPRAVNA

Delavec drugemu delavcu, ki sloni na kupu materiala:

— Nisi na sestanku?

— Ne, kar tu dremam!

Franjo Mahorčič

Dragi tovariš Franjo Mahorčič!

Z žalostjo je po Mežiški dolini odmevala vest in se raznesla širom po domovini, da si nas za vedno zapustil. Prepričani smo bili, da si boš opomogel, pridobil nove življenjske moči in se ponovno vrnil med nas, sedaj pa nemo stojimo pred tvojim mrtvim telesom. Le duh in v tovarniške objekte, tehnologijo ter boljše življenje prebivalcev vgrajeno tvoje delo, bosta ostala med nami.

Vsa ustvarjalna leta v osvobojeni domovini sva bila na isti življenjski poti. Prvič sva se srečala leta 1945 na Jesenicah, ko si kot delegat ministrstva industrije in rudarstva prišel v železarno iskat pomoč in sodelavce za jeklarno na Ravnah. In potem, ko sem bil premeščen na Koroško, sem v tebi spoznal dobrega strokovnjaka, požrtvovalnega delavca in zvestega tovariša.

Rodila te je naša Primorska, ki daje trdne in zavedne kraške Slovence. V času, ko je tvoj dom v Sežani bil odtrgan od Jugoslavije, si se šolal v matični domovini in leta 1936 na ljubljanski univerzi postal diplomirani inženir kemije. Kmalu zatem si na Ravnah prestopil prag slovenskega železarstva, ki si mu ostal zvest do konca svoje življenjske poti. Koroška je postala tvoj novi dom in tu na Ravnah so se razrasle tvoje korenine ter se je utrdilo s sa-
deži radodarno življenjsko drevo.

Poznal si bolečino tistih, ki so bili oropani lastne domovine, zato si se med okupacijo vključil v narodnoosvobodilno vojsko in v partizanih postal član Zveze komunistov Slovenije. Takrat si prisegel, da boš vse svoje znanje, duhovno sposobnost in delovno vnemo posvetil gradnji socializma za nacionalno svobodo, gospodarsko samostojnost in socialno pravičnost. To svojo obveznost si trideset let najbolj plodnega svojega življenja vzorno izpolnjeval.

Dragi Franček! Ponosen sem, ker sem bil v paru s teboj, ko smo voz koroških fužin vlekli iz zaostale preteklosti po strmi poti navzgor v napredno in razvito prihodnost. Veliki so sadovi, ki smo jih skupaj s tvojo pomočjo dosegli na Ravnah. Od prvih investicijskih posegov leta 1946 je v jeklarni proizvodnja stalno rastla in stalno se je izboljševala tudi njena kvaliteta. Surovo jeklo se je povzpelo od 7 na blizu 200.000 ton letno, število zaposlenih se je povečalo od 400 na 4.400, dobili smo sodobno tovarno kvalitativnega in žlahtnega jekla, novo strukturo prebivalstva ter urejeno naselbino. Velik je tvoj delež v tem zgodovinskem napredku.

Bil si preudarne narave, zato si vsak svoj življenjski korak napravil premišljeno in brez velikega tveganja. To ti je še bolj vzpodbujalo tvojo delovno požrtvovalnost in v tovarni ter doma si se brez občutka za čas poglobljaj v strokovne pripevke, revije in knjige, da bi spoznal tehnološke probleme ter dosežke in varčno usmerjal razvoj ravnenskih fužin. Neposredno si delal pri izpopolnjevanju tehnologije taljenja in vlivanja jekla, metalurške ter mehanske predelave. Bil si vzor požrtvovalnega strokovnjaka, ki je znal tehnološke dosežke vtakati v prakso. Svo-

jega dela za bogatenje naše samoupravne družbe nisi vlagal le v gospodarstvo, temveč si bil vedno aktiven tudi v množičnih organizacijah, posebno pa te bodo pogrešali športniki.

Potem ko so v gospodarski reformi nastajale poslovne težave, si bil med pobudniki za tako integracijo slovenskega železarstva, ki združeno daje racionalnejšo proizvodnjo, optimalnejše oskrbovanje s surovinami ter energijo, enotnejšo prisot-

nost na tržišču in varnejše delo zaposlenih. Tudi pri tem smo z že doseženim lahko zadovoljni. Z ramo ob rami z železarnama Jesenice in Štore so Ravne utrdile svoj položaj in s specializiranimi izdelki tvorijo pomembno mesto v slovenskem železarstvu in celotnem jugoslovanskem gospodarstvu.

Šele dva meseca je, odkar si zaslužen prejel najvišje slovensko priznanje za proizvodne uspehe — Kraigherjevo nagrado. Kljub temu da si že slutil kraj svoje življenjske poti, si na novo zažarel in z novim poletom koval načrte razvoja. Na žalost le kratko. Sedaj se poslednjič poslavljamo od tebe vojni in delovni tovariši in tisti, ki so se od blizu in daleč prišli pokloniti tvoji plemeniti osebnosti.

Dragi Franček! Na zadnji poti se ti v imenu tvojih dolgoletnih sodelavcev, vseh

NAŠ UPOKOJENEC

Karel Janet, rojen 8. oktobra 1921, zaposlen v železarni od 17. januarja 1938 dalje v topilnici s prekinitvami, nazadnje kot zidar plošč. Star. upok. 28. februarja 1975

slovenskih železarjev ter cele jugoslovanske črne metalurgije iskreno zahvaljujem za vse, kar si dal za razcvet ravnenske železarne ter ubranega razvoja proizvodnje in predelave žlahtnega jekla na Slovenskem.

Delovni skupnosti ravnenske železarne, ki je sredi ustvarjalnosti izgubila požrtvovalnega, skromnega ter spoštovanega strokovnega delavca in vzornega tovariša, v imenu Slovenskih železarn izrekam iskreno sožalje. Posebno globoko sožalje izrekam družini, ki je izgubila hranitelja, vzornega moža, dobrega očeta, tasta in starega očeta, spoštovanega brata, strica in svaka.

Ugasnilo je tvoje življenje, v velikih delih pa so v koroških fužinah ostali tvoji spomini, ki bodo še poznim rodovom pričali o možu, ki je s svojim življenjskim sokom požlahtnil ravnensko jeklo. Po tvojih globokih sledovih bomo korakali dalje, da bomo uresničili že zasnovane razvojne načrte železarne za še boljšo prihodnost.

Hvala ti in večna slava!

Gregor Klančnik,
generalni direktor
Slovenskih železarn

Kmalu nove brazde

Foto: F. Kamnik

Gibanje zaposlenih v tovarni

od 21. II. 1975 do 19. III. 1975

Zap. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Odkod je prišel
Sprejeti delavci					
1.	Andric Jožef	2. 2. 1953	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organiz.
2.	Beliš Silvo	13. 12. 1953	NK delavec	obrat str. in delov	iz inozemstva
3.	Bošnik Friderik	6. 3. 1954	PK livar	livarna	iz JLA
4.	Čerpnjak Davorin	2. 8. 1954	PK livar	livarna	iz JLA
5.	Drnogllava Nexhat	20. 3. 1957	KV strugar	obrat pnevmatičnih strojev	prva zaposlitev
6.	Gole Majda	14. 10. 1954	NS	oddelek za novogradnje	iz druge delovne organizacije
7.	Golobinek Helena	23. 1. 1937	NK delavka	mini livarna	iz druge delovne organizacije
8.	Grabner Rudolf	1. 9. 1954	PK livar	mini livarna	iz JLA
9.	Hribernik Matevž	10. 10. 1954	KV kovač	kovačnica	iz druge delovne organizacije
10.	Jež Kristijan	21. 12. 1944	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organizacije
11.	Kremžar Rozemarija	5. 10. 1944	NK delavka	TRO — pilarna	prva zaposlitev
12.	Lipuš Slavko	23. 6. 1950	KV ključavničar	obrat strojev in delov	iz druge delovne organizacije
13.	Melanšek Gojko	26. 4. 1951	VSS abs. str.	TOZD II.	štipendist ŽR
14.	Navotnik Edvard	12. 2. 1954	NK delavec	kemijski laboratorij	iz druge delovne organizacije
15.	Paradiž Miran	12. 8. 1954	PK kovač	kovačnica	iz JLA
16.	Paradiž Mirko,	13. 2. 1952	VS dipl. inž. strojništva	TOZD II.	štipendist ŽR
	dipl. inž.				
17.	Prkeržnik Peter II.,	23. 11. 1949	VS ekonomist	sektor za gospodarjenje	iz JLA
	dipl. oec.				
18.	Šimunić Antun	2. 1. 1939	VK zidar	gradbeni objekt	iz inozemstva
19.	Tomaž Anica II.	3. 11. 1958	NK delavka	skladiščna operativa	prva zaposlitev
20.	Vožič Franc	10. 4. 1953	KV rudar	topilnica	iz druge delovne organizacije
21.	Zdove Štefan	10. 7. 1954	PK strugar	obrat pnevmatičnih strojev	iz JLA

Odjavljeni delavci

1.	Aberšek Ivica	31. 1. 1953	KV šivilja	služba za oblikovanje OD	dana odpoved
2.	Bjeljac Milan	3. 5. 1953	NK delavec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
3.	Janet Karel	8. 10. 1921	PK topilec	topilnica	starostna upokojitev
4.	Kamnik Marjan	28. 10. 1953	NK delavec	TRO — meh. delavnica	dana odpoved
5.	Konečnik Alojz	18. 6. 1946	PK varilec	obrat strojev in delov	dana odpoved
6.	Kramberger Vladko	9. 7. 1952	NK delavec	TRO — meh. delavnica	samovoljna zapustitev dela
7.	Kričej Anton IV.	7. 5. 1954	PK livar	čistilnica	dana odpoved
8.	Mahorčič Franjo,	23. 11. 1911	VS dipl. inž. kemije	tehniški sektor	umrl
	dipl. inž.				
9.	Marzel Rajko	19. 1. 1948	PK varilec	služba za razvoj v TOZD I.	dana odpoved
10.	Merkač Jože	29. 10. 1951	PK strugar	transport	dana odpoved
11.	Miler Bruno	8. 5. 1955	NK delavec	topilnica	dana odpoved
12.	Paunović Zvezdan	22. 3. 1953	NK delavec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
13.	Plaznik Rozalija	2. 8. 1947	KV tehn. risar	služba za razvoj v TOZD I.	dana odpoved
14.	Pogorevc Edvard,	30. 10. 1935	VSS inž. str.	služba za tehn. razvoj	službena premestitev
	inž. str.			in razširitev	
15.	Povoden Vinko	22. 1. 1947	NK delavec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
16.	Pušnik Franc IV.	2. 10. 1954	NK delavec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
17.	Slemnik Janez	16. 5. 1954	NK delavec	livarna	samovoljna zapustitev dela
18.	Šipek Matej	3. 9. 1952	NK delavec	kontrola kakovosti	dana odpoved
19.	Šlebnik Alojz	2. 5. 1949	NK delavec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
20.	Suša Milan	14. 8. 1953	NK delavec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
21.	Tosić Cviko	20. 4. 1948	NK delavec	valjarna	dana odpoved
22.	Ulbi Ivan	17. 4. 1946	PK delavec	čistilnica	dana odpoved
23.	Vasić Miroljub	14. 11. 1951	NK delavec	topilnica	dana odpoved
24.	Vnuk Mirko	18. 11. 1951	NK delavec	TRO — pilarna	samovoljna zapustitev dela
25.	Zorman Anton	6. 4. 1950	NK delavec	livarna	samovoljna zapustitev dela
26.	Kotnik Ivan	5. 9. 1944	NK delavec	TRO — pilarna	dana odpoved

Izobrazba — kvalifikacija

Odjavljeni

1 — VS dipl. inž. kemije
1 — VS inženir strojništva
1 — KV tehniški risar
1 — KV šivilja
1 — PK topilec
2 — PK varilec
1 — PK livar
1 — PK strugar

Izobrazba — kvalifikacija

1 — PK delavec
16 — NK delavec

Sprejeti

1 — VS dipl. inž. strojništva
1 — VS dipl. ekonomist
1 — VSS abs. strojništva
1 — VK zidar

Izobrazba — kvalifikacija

1 — KV ključavničar
1 — KV strugar
1 — KV kovač
1 — KV rudar
1 — PK strugar
1 — PK kovač
3 — PK livarji
7 — NK delavcev
1 — NS

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega moža, očeta in starega očeta dipl. ing. Franja Mahorčiča, se iskreno zahvaljujem vsem njegovim stanovskim in poslovnim prijateljem, njegovim sodelavcem in znancem za spremstvo na njegovi zadnji poti, vsem darovalcem vencev in tistim, ki so namesto cvetja prispevali v sklad za izgradnjo bolnice v Slovenjem Gradcu. Prisrčna zahvala vsem

govornikom za nepozabne poslovilne besede, godbi in pevcem ter celotnemu kolektivu železarne za izkazano pomoč. Posebno se zahvaljujem vsem zdravnikom in osebju bolnice v Slovenjem Gradcu za ves trud in lajšanje njegovih zadnjih dni. Prav vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: žena Katica, sin Borut z ženo Ano in vnukom Milošem ter drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Zahvaljujemo se vsem, ki so našo teto Alojzijo Močivnik (p. d. Avguštinovo Lojzo) spremili na zadnji poti, g. župniku in Lubasovi mami pa za poslovilne besede ob odprtem grobu. Posebno se zahvaljujemo tudi sosedom za nesebično pomoč in vsem, ki so darovali vence in cvetje.

Nečakinje in nečaki